

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

74. ÅRGANG

14. APRIL 1962

A V I N N H O L D E T :
FEMOGTYVE ÅR ETTER - KARDINALENE - SANNHETENS
AVMAKT OG SEIER - EN HÅND I MØRKET - KATOLISIS-
MEN I USA - BLIKK PÅ TIDEN - LITTERATUR - UTLANDET

NR

8

NESTE NUMMER UTKOMMER 5. MAI 1962

Årets PÅSKEGUDSTJENESTER i Oslo:

ST. OLAVS KIRKE, Akersveien 1.

Palmesøndag 15. april:
Kl. 7, 9 og 9.45: Messe.
Kl. 11: Palmevigsel i St. Josefs kapell. Prosesjon til St. Olavs kirke. Høymesse.
Kl. 19: Fastepreken ved pastor Høgh.
Skjærtorsdag 19. april:
Kl. 10: Oljevigselmesse. (I denne messe blir den h. kommunion ikke utdelt.)
Kl. 19: Pontifikalmesse m. preken. Kommunion. Tilbedelse.
Langfredag 20. april:
Kl. 12 (middag): Pontifikalgudstjeneste m. hyldning av korset. Kommunion.
Kl. 19: Korsveiardakt.
Påskeaften 21. april:
Kl. 20.30: Vigsel av påskeilden, påskelyset og døpevannet. Høymesse.
1. Påskedag 22. april:
Kl. 9 og 9.45: Messe.
Kl. 11: Pontifikalmesse m. preken av Hs. Hv. biskop Mangers.
Kl. 19: Festandakt.
2. Påskedag 23. april:
Kl. 9 og 9.45: Messe.
Kl. 11: Høymesse. — Ingen aftenandakt.
Hvite søndag 29. april:
Kl. 7 og 8: Messe.
Kl. 9: Messe m. barnas første h. kommunion.
Kl. 10.15: Messe.
Kl. 11: Høymesse.
Kl. 19: Festandakt for barna.

ST. HALLVARD KIRKE, Urtegt. 29.

Palmesøndag: Kl. 8.30 og 19 stille messe.
Kl. 11: Palmevigsel. Høymesse.
Onsdag: Kl.: 10 messe.
Skjærtorsdag: Kl. 19 høymesse m. kommunion. Tilbedelse til kl. 23.
Langfredag: Kl. 17 hyldning av Korset. Kommunion.
Påskeaften: Kl. 20.30 vigsel av påskelyset og døpevannet. Høymesse.

1. Påskedag: Kl. 8.30 sangmesse. Kl. 11 høymesse. Kl. 19 aftenmesse.
2. Påskedag: Kl. 8.30 stille messe. Kl. 11 høymesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Palmesøndag kl. 8.15, 9 og 10: Stille messe.
Kl. 11: Palmevigsel. Høymesse.
Skjærtorsdag kl. 19: Høymesse m. kommunion. Tilbedelse.
Langfredag kl. 17: Hyldning av korset. Kommunion.
Påskeaften kl. 23: Vigsel av påskeilden og påskelyset. Høymesse.
1. og 2. Påskedag:
Kl. 9 og 10: Stille messe.
Kl. 11.30: Høymesse.

MARIA KIRKE, Nyveien 17, Stabekk.

Palmesøndag kl. 8.40: Fromesse. Kl. 10.40: Palmevigsel. Prosesjon. Høymesse.
Onsdag kl. 8: Messe. Anledning til skrifte hele dagen.
Skjærtorsdag kl. 19.10: Høymesse. Etter høymessen er det tilbedelse til kl. 24.
Langfredag kl. 15.10: Korsveiardakt. Kl. 19.10: Hyldning av korset. Kommunion.
Påskeaften kl. 20.10: Vigsel av påskeilden, påskelyset og dåpsvannet. Forn. av dåpsløftene. Høymesse.
1. Påskedag kl. 8.40: Fromesse. Kl. 10.40: Høymesse. Kl. 17.10: Andakt.
2. Påskedag kl. 8.40: Fromesse. Kl. 10.40: Høymesse. Ingen aftenandakt.
Hvite-søndag kl. 8.40 Fromesse. Kl. 10.40: Høymesse med barnas første hl. kommunion.

KRISTI-KONGE KAPELL,

Glads vei 23, Kjelsås.
Palmesøndag kl. 9.30: Messe.
Skjærtorsdag kl. 19.30: Messe.
1. Påskedag kl. 9.30 Sangmesse.
2. Påskedag kl. 8: Sangmesse.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 15. APRIL: PALMESØNDAG. Ep. Filipp. 2. 5—11. Ev. Lidelseshistorien iflg. Matteus. **Mandag, tirsdag, onsdag:** Ferialdager. **Skjærtorsdag:** Ep. 1. Kor. 11, 20—32. Ev. Lidelseshistorien iflg. Johannes. **Påskeaften:** Ep. Kol. 3, 1—4. Ev. Matt. 28, 1—7.

SØNDAG 22. APRIL: FØRSTE PÅSKEDAG. Ep. 1. Kor. 5, 7—8. Ev. Mark 16, 1—7. **Mandag:** 2. påskedag. Ep. Apost. Gj. 10, 37—43. Ev. Luk. 24, 13—35. **Tirsdag, onsdag, torsdag og fredag:** I påskeoktaven. **Lørdag:** Hvitelørdag.

SØNDAG 29. APRIL: HVITESØNDAG. Ep. 1. Joh. 5, 7—8. Ev. Joh. 20, 19—31.

OBS.

For alle som ønsker å motta den hl. Kommunion ved aftengudstjenestene SKJÆRTORS DAG, LANGFREDAG og PÅSKEAFTEN, gjelder de vanlige fastebestemmelser, d.v.s. en må være fastende i tre timer forut for altergangen. Dog kan en inntil én time før nyte alkoholfrie drikker.

Skjærtorsdag og **Påskeaften** utdeles den hellige kommunion bare under eller i umiddelbar tilknytning til Messen, mens **Langfredag** bare under den liturgiske handling. — Disse innskrenkninger gjelder ikke syke.

De som overværer **Påskenaattsmessen** som tar til **før midnatt**, oppfyller ikke samtidig søndagsbudet, men har messeplikt 1. Påskedag med anledning til da igjen å motta den hellige kommunion.

De som overværer **Påskenaattsmessen** som tar til **ved midnatt**, oppfyller samtidig søndagsbudet, men kan ikke igjen motta den hellige kommunion 1. Påskedag dersom de har kommunisert under Påskenaattsmessen.

Særtrykk av Messeboken:

DEN STILLE UKES LITURGI kr. 6.—.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien 5, Oslo - Tlf. 42 31 70

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61</i>	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68</i>	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 55 07 71</i>	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	—	8.30
<i>Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 212355</i>	—	9.30
<i>Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87</i>	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209</i>	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410</i>	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke, Helleveien</i>	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19</i>	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438</i>	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168</i>	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23 75 1</i>	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195</i>	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266</i>	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24 225</i>	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550</i>	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24</i>	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793</i>	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.40	10.40
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534</i>	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell, tlf. 84 90 28 (Drammen)</i>	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949</i>	—	10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	—
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214</i>	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20 221</i>	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779</i>	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100</i>	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke, tlf. 7558</i>	—	11.00
<i>Mariabeimen, Nørve, tlf. 7184</i>	8.30	—
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604</i>	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101</i>	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392</i>	—	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205</i>	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo NV.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år -
Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen
(se nederst på omslagssiden). 24
nummer årlig. - Postgiro 153 21

FEMOGTYVE ÅR EFTER

Noe av det mest skremmende — og løfterike! — ved unge mennesker er deres korte erindring. De av oss som opplevde siste verdenskrig som voksne mennesker vil vel aldri helt kunne «ta» den noe distré saklighet med hvilken dagens gymnasiaster omtaler våre forferdeligste minner, som en våg boklig viten. Og mildest talt pussig er det å oppleve at dagens studenter legger for dagen enslags museal interesse for en idékamp som for oss var en spore i sinnet og en torn i kjødet: tredveårenes kultur-radikalisme.

I det siste har to aldrende koryfeer fra radikalismens velmaktsdager, på innbydelse fra unge studenter, gått med på hva *Sigurd Hoel* i en betegnende boktitel har kalt «Stevnemøte med glømte år». Dikteren *Arnulf Øverland* har, som vi har vært inne på før i «St. Olav», fastslått at kristendommen *ikke* hører til de «saker» han med årene har fått et annet syn på. Her var ingen utvikling å spore — heller ikke i dybden.

Og i Det Norske Studentersamfund stilte helsedirektør *Karl Evang* forleden til forsvar for det syn på seksuallivet som han med stor slagkraft innarbeidet i en vesentlig del av den norske opinion før siste verdenskrig, og som han har ført opp til idag med stor konsekvens.

Med sikker sans for hva denne viktige og nødvendige folkeopplysningsinnsats også innebar av bevisst kritikk av og angrep på den kristne livsforklaring, hadde studentene bedt en dyktig teolog delta i «stevnemøtet». Det viste seg stimulerende.

Har disse ny-utgaver av gamle standpunkter vært «avslørende»? Vi er tilbøyelige til å svare *ja*, og spør en så: For hvem?, ville vi visst svare: For alle parter! De to kristentuktere har hatt ett og annet å bebreide kirken og de kristne som vel ikke helt — deres temmelig enøyde nag til tross — bør gå hus forbi. Hos begge har en kunnet spore den berettigede uviljen over adskillig faktisk trangsyn og bigotteri, som de bare så altfor frimodig gjør til kristendommens vesen og kjerne.

Men det skal jo også nevnes at det er noe avslørende, slik å ha en fordom liggende tilsynelatende helt uforandret på is i fem og tyve av ens modne år, upåvirkelig av de motforestillinger og revisjoner som livet, erfaringen og en stadig kjempende tanke vil kunne produsere overfor en så alvorlig utfordring som kristendommen. Hverken

Arnulf Øverland eller *Karl Evang* så seg beføyet til å gi sine unge tilhørere noe annet enn enslags opplesning av gamle, gulnede papirer som først ble avstøvet i alles påsyn. Ingen av dem nevnte så meget som ett eneste trekk fra den anselige litteratur som i europeisk kulturdebatt disse 25 årene har drøftet og veiet kristendommens krav på å være en universell livsforklaring. Noe av denne litteratur — både den *for* og den *imot* — er skrevet av Europas skarpeste penner. Der var hverken direkte eller indirekte spor etter en slik lesning i de to debattanters innlegg — de sto begge trygt og uproblematisk med begge ben plantet i den grove karikatur av kristendommen som en stadig møter innen norsk vulgær-ateisme. Det innebærer i våre øyne en *tredje* avsløring.

For uansett de to kulturdebattanters frie adgang til verdensprogenes litteratur: Når kom der sist på norsk en publikasjon som fra et kristent synspunkt og med virkelig kompetanse tar opp dialogen med den type kristendomskritikk vi her møter? Vi tror letingen gir magert resultat. Det kvalifiserte kristne «kontrapunkt» — for å bruke et bilde fra musikken — har vært sårt savnet i en kulturdebatt der den teoretiske skolering på begge sider har vært et særsyn, og de følelsesbestemte slagordene har vært tilsvarende virkningsfulle. Det sær-norske ved denne bastante undervurdering av kristendommens voldige verdikompleks har mange grunner, men det er litt for lett-vint å se bort fra at en av dens forutsetninger ligger i den manglende sans for og evne til *dialog* som har preget vesentlige deler av det norske kristenfolket. Den ensidige betoningen av *vekkelsen* førte til en farlig nedvurdering av kristendommens *kulturelle* ansvar og forpliktelser — åndslivet fikk seile.

Det har vært skjebnesvangert.

Ikke bare for kristendommens skjebne i vårt land. Men for vår kulturutvikling som helhet: Den har savnet den *spenning* som er så fruktbar og fordypende, når begge

Dr. Karl Evang — fordommer på is.

KARDINALENE – KIR

«Kardinalen» av den italienske bildehuggeren Giacomo Manzu. En replikk finnes i Nasjonalgalleriet, Oslo.

Nylig utnevnte pave Johannes XXIII ti nye medlemmer av kardinalkollegiet, hvilket bragte dets samlede antall opp til 90, dersom en regner med tre hvis navn paven foreløpig holder tilbake (*in pectore*). Det kan her i landet, hvor bare fire kardinaler har satt sin fot siden kristendommen ble innført, ha fått mange til å spørre: Hvem og hva er egentlig disse rødkledte, høyt plaserte kirkefolk, som dels omgir paven til daglig som hans nærmeste medarbeidere i Vatikanet, dels administrerer store kirkeavdelinger verden over, for enkeltes tilfelle med liv og frihet som innsats bak jernteppet.

En større artikkel i det kjente amerikanske ukeskriftet «Time» nylig supplerer på en fengslende og lettfattelig måte våre egne informasjoner, og har delvis tjent som kilde for denne artikkel om kirkens «senatorer».

parter virkelig møter opp til samtalen. At radikalismens enetale, gjennom noen av de viktigste årtier i vår nyere historie, ikke akkurat har ført til tankekraft og intellektuell fordypelse hva kristendommen angår, er blitt pinlig klart under to talerstoler på denne vårparten.

«Tilfellet Evang» var her egentlig like illustrerende som «tilfellet Øverland». Helsedirektøren opererte mer behendig enn egentlig kritisk med den motsetning mellom «livs-syn» og «vitenskapelig saklighet» som er iferd med å bli offisielt tankemønster her i landet. Det første står for

Ordet «kardinal» kommer, tror filologene, av det latinske ordet *cardo*, som betyr «dørtapp» eller «hengsel» — derfra skulle den avledede betydning «betydningsfull» (fordi alt «dreier» seg om dem!) ha gått videre til «kardinal». Vi taler jo både om «kardinal»-dyder og «kardinal»-feil: Rent bortsett fra at de purpurkledte prelater gjennom historien har utfoldet begge deler, så har ordet her den samme betydning som vår forstavelse «hoved-».

Opprinnelig var det prestene ved Romas hovedkirker som dannet Pavens geistlige «familie», hans presteskap, supplert med de nærmeste nabobisper og diakoner fra byen Roma. Derav den gamle inndeling av kardinalene i biskoper, prester og diakoner. I det 16. århundre fastsattes kardinalenes tall til 70, med tanke på 2. Mosebok 24, 1, som forteller om Moses, at da han nærmet seg Herren på Sinais berg, tok han med seg sytti av Israels eldste, som på avstand bad for ham, mens han talte med Gud.

Siden 1059 har paven vært valgt av kardinalene, og siden 1839 har det vært en fra deres egen krets som er blitt valgt, selvom kirkeretten bevarer adgangen til å velge en «outsider».

KONSISTORIET

For utnevnelsen av nye kardinaler, som helt og holdent er underlagt hans personlige avgjørelse, selvom sedvaner nok gjør seg gjeldende, samler paven de kardinaler som er tilstede i Rom i et eget møte — konsistoriet — der han meddeler sitt valg. Når listen over de nyvalgte er lest, sier han: «Quid vobis videtur?» («Hva mener dere?»), hvorpå kardinalene letter på sine røde baretter for å gi til kjenne at de er enige. Både hans forgjenger, Pius XII, og den nåværende pave har forlenget sprengt det gamle 70-tallet — Kirkens administrative og representative behov er voksende i en verden der dens karakter av verdensreligion blir stadig virkeligere ettersom misjonskirkene kommer til alder og selvstendighet. Hva disse to pavers utnevelser angår, kan en vel peke på tre klare målsetninger ut fra hva kardinal-listene faktisk forteller. Det første er en nøye overholdt respekt for de tradisjonelle kardinalhatter — det er knapt tenkelig at Vatikanet går tilbake på at for eksempel lederen for den katolske kirke ikke bare i «katolske» land, men også minoritetsland som Nederland og Storbritannia normalt skal bære kardinalverdigheten. Den andre målsetningen er en målbevisst *internasjonalisering* av kar-

usaklighet eller «særoppfatninger» (hvilket i somme direktorater er et navn på kristendommen) — det sistnevnte prydet selvfølgelig ham selv og alle gode makter.

G. K. Chesterton skriver etsteds at der egentlig bare finnes to slags mennesker her i verden: De som tror på dogmer og vet det, og de som tror på dogmer uten å vite det — og det er i den sistnevnte kategorien han finner de farligste.

Sitatet er visst ikke *helt* uten sammenheng med ovenstående!

HRM.

KENS «SENATORER»

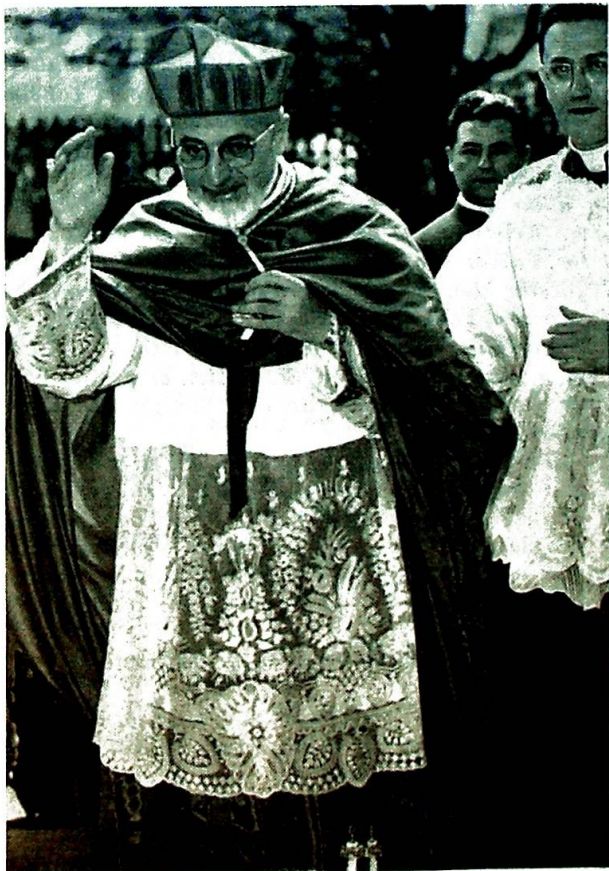
dinalkollegiet, med en tydelig tendens til etterhvert å utnevne farvede representanter for Asias og Afrikas katolikker, og redusere den italienske blokk, som nå er i merkbart mindretall. Og den tredje målsetning har tydeligvis vært å hedre gamle og høyt fortjente funksjonærer ved den pavelige kurie — Kirkens sentraladministrasjon — med purpuret.

EN KIRKESTYRELSE

Av de 87 kjente kardinaler idag, tjener 34 som pavens medarbeidere i kurien, av disse er 11 ikke-italienere. De øvrige 53 kardinaler er dels erkebiskoper og biskoper rundt om i de fem verdensdeler, dels pavelige sendemenn på særlig viktige diplomatiske poster.

Kurie-kardinalene utgjør altså pavens «regjering», og ett av de merkeligste trekk ved dette kabinett av alderstegne kirkemenn er at det faktisk sikrer katolisismens verdensomfattende, åndelige «rike» en forbløffende effektiv ledelse. Da et amerikansk rasjonaliseringsinstitutt for forretningsadministrasjon for noen år siden fikk lov til å analysere denne administrasjonen, kom ekspertene til det forbløffende resultat, at disse menn, som i 8 av 10 tilfeller forlengst har passert «pensjonsalderen», og arbeider i gamle og tildels upraktiske romerske «palazzi», ydet en innsats som — proporsjonelt — gjorde dem like effektive som ledelsen i — General Motors!

Den katolske kirkestyrelse fikk i hovedtrekkene sin

«Den røde pave» — kardinal Agagianian, som leder de katolske misjoner.

nåværende form allerede under reformpaven Sixtus V, i 1588. Han delte den i tolv ministerier — de såkalte kongregasjoner — samt tre kirkelige domstoler og fem andre byråer. Disse tyve instanser makter å ekspedere det utall av saker av enhver art som en verdensomspennende kirke med over 500 millioner troende må ta seg av, på toppplanet.

TREKK AV EN ADMINISTRASJON

Det kan være av interesse å karakterisere nærmere noen av disse instanser. *Det Hellige Officium* er vokteren av det katolske ortodoksi — en kontrollerende instans som med autoritet avgjør hva som i kristnes offentlige tale, skrift og sedvaner stemmer med den katolske tradisjon, og hva som ikke gjør det. Den legger med andre ord ned *normer* og veileder i de tvils-spørsmål som kan oppstå i spørsmål om fortolkning og kirkelig praksis, og utover dette såre nødvendige — om ikke alltid så populære! — i et samfunn som vil bevare sin identitet og sin enhet: «Kirketukt».

At der i den katolske kirke i moderne tid mer og mer har dannet seg en fri og offentlig *opinion*, som tildels kan ordlegge seg energisk når det gjelder katolsk selvkritikk, ser mange som en gunstig bakgrunn for det officium i Vatikanet som med myndighet skal og må utøve den kirkelige disiplin i trossaker. Den øverste leder av Det Hellige Officium er paven selv.

Kongregasjonen for Troens utbredelse er Kirkens «misjons-departement», og administrerer ikke bare «misjonene» i egentlig forstand, men også kirkeavdelingene i land der katolisismen er såvidt i mindretall at det ordinære hierarki ikke er opprettet (således også de nordiske land). Så viktig er dette regjeringskontoret, at dets leder — prefekt — spøkefullt har vært kalt «den røde pave». Hans myndighetsområde omfatter 35 millioner av Kirkens troende. Stillingen innehas for tiden av den energiske armensk-fødte kardinal *Gregorij Agagianian* (cf. «St. Olav» nr. 8 ifjor).

Kongregasjonen for Østkirken ble grunnlagt i 1862 og har fått til oppgave å ta seg av liturgien, kirkeretten og andre spesielle anliggender for de vel 11 millioner katolikker som tilhører den østlige (ikke-latinske) ritus, men er forenet med Rom. Etter først — tildels temmelig forståelsesløst — å ha søkt å «latinisere» disse kristne, har Vatikanet innsett berettigelsen i at disse riter og tradisjoner lever uhindret videre innenfor Kirken, — en impuls som forlengst gjorde seg gjeldende før det nåværende pontifikat, men som bare har kunnet vinne i styrke gjennom Johannes XXIII's positive kjennskap til og sympati for østkirkenes liv, og hans håp om gjenforening med de skismatiske gresk-ortodokse kristne. Denne kongregasjon fikk ny ledelse for ikke så lenge siden, og dens prefekt — syrerer *Gabriel Coussa* — er blant de nyutnevnte kardinaler.

Blant Vatikanets *sekretariater* er det nærliggende å nevne *Stats*-sekretariatet — Kirkens «utenriksdepartement». Pius XII hadde selv vært statssekretær under sin forgjenger, og fortsatte også etter sitt valg til pave selv å lede dets saker i vid utstrekning — i hele 14 år hadde dette sekretariat derfor ingen prefekt.

Johannes XXIII har derimot vendt tilbake til den ordinære praksis, og etter kardinal *Tardini*, en av Pius XII's gamle medarbeidere som døde ifjor, er det nå kardinal *Amlato Cicognani* som leder denne viktige sektoren av Vatikanets byråkrati.

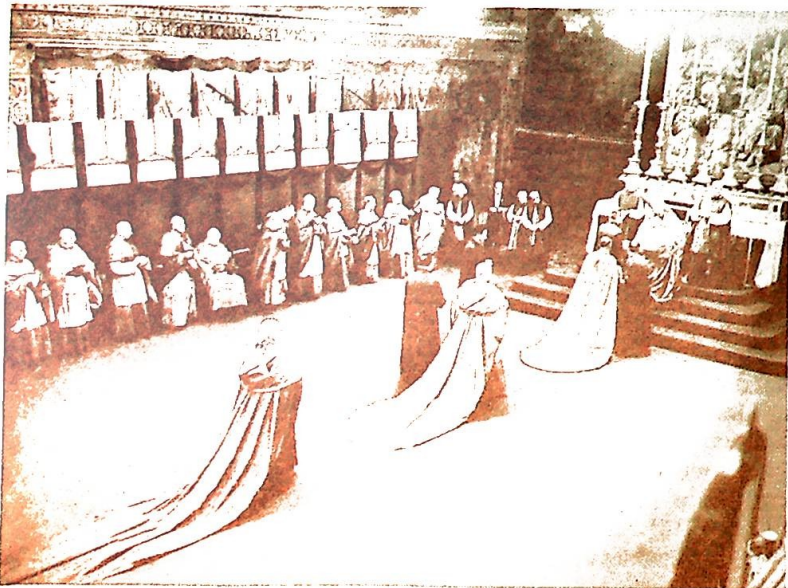
Ellers er det verdt også å feste oppmerksomheten på en nydannelse innenfor systemet, det *Sekretariat for kristen enhet*, som den nåværende pave har opprettet i forbindelse med det kommende kirkemøte, men som ventes å bli et fast organ ved Vatikanet. Det er ment som et kontakt-organ mellom Kirken og ikke-katolske kristne, og har fått en åpen og intelligent leder i den tyskfødte kardinal *Augustin Bea*.

TREKK AV ET PERSONELL

Kardinaler er folk som stadig — på verdensplanet — er *in the public eye*, og gjennom presse og filmavis lærer en etterhvert deres individuelle særpreg å kjenne. Bak den tradisjonelle og seremonielle prakt som omgir en «kirkefyrste», og som vel forhåpentlig neppe har meget av en fremtid i en strømlinjeformet, nøktern og praktisk verden som den vi nå lever i, er det vidt forskjellige personligheter som er bærere av Kirkens nest høyeste verdighet. Der er steilt konservative menn, nidkjære voktere av en uforanderlig tradisjon, og liberale og åpne personligheter hvis blikk og omsorg snarere gjelder fremtiden. Ofte kan de befinne seg på det samme territorium: I Firenze oppmuntret kardinal *dalla Costa* den berømte borgermester *Giorgio La Pira* i en radikalt kristelig-sosial innstilling som nok hos hans kolleger sydpå ville ha vakt mishag og mistenksomhet.

Spanske kardinaler kan gi uttrykk for tanker om ikke-katolske kristne som er svært fjernt fra hva for eksempel Tysklands økumenisk sinnede kardinaler ville ta på sin lange kappe.

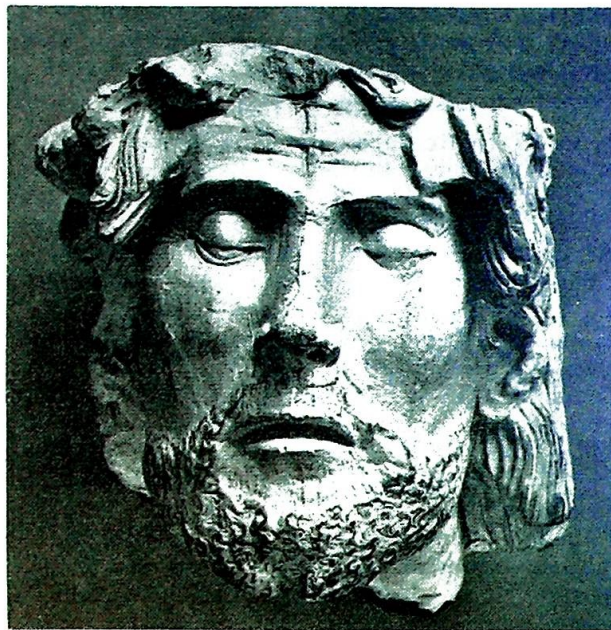
Til alle tider har det vært et yndet tidsfordriv å peke ut kardinaler som er *papabili* — mulige paver. Bortsett fra valget i 1939, da kardinal *Pacelli*'s valg var noe alle anså for overveiende sannsynlig (det slo da også til), har disse spåmennene ofte kommet til kort. Vatikanet bevarer sine hemmeligheter godt, og det siste pavevalg kom som en overraskelse også i de «indre sirkler». Det kan komme til å gjenta seg, når Johannes XXIII i sin tur legger ned kristenhetens tyngste hyrdestav.

PASJONSTID:

SANNHETENS AVMAKT OG SEIER

AV PATER ALBERT RAULIN

Det er ofte vanskelig for oss å innse at en kamp som nødvendigvis fører til seier, kan tas helt alvorlig. Usikkerheten om utfallet er noe som synes å være uløselig knyttet til stridens virkelighet. Derfor har vi vanskelig for helt å fatte hvor dødsens alvorlig Jesu avgjørende kamp har vært: Han som var Gud, kunne jo ikke lide et radikalt nederlag. Hans seier var sikret.

Og allikevel hører det med til enhver sann betraktning av Kristi lidelse at den prøvelse som Jesus ble utsatt for, i alvor savner sitt sidestykke.

Vi forstår kanskje best hvordan disse to tilsynelatende motsatte sannheter kan forenes, når vi betrakter Jesu siste dager på jorden som den kamp de var — en kamp mellom sannheten og løgnen. Sannheten er nemlig våpenløs når den blir angrepet av den hensynsløse løgnens makt. Den må bukke under, og dette kan ikke skje uten å føre til de største tragedier, uten at det river de høyeste verdier i stykker. Hver gang de møtes, synes løgnen å være den sterkeste, og sannheten blir kuet og undertrykt. Men til slutt vet vi at sannheten er usårbar, at den alltid vil vinne, fordi løgnen dypest sett er det som ikke er, som ikke eksisterer, mens sannheten tvertom hviler urokkelig i seg selv.

La oss kaste et blikk på Jesu lidelseshistorie i dette perspektiv.

I Getsemane blir Jesus forrådt med et kyss, et kyss som er en løgn. Judas kunne ha valgt et hvilket som helst tegn for å utpeke Kristus for yppersteprestens politi: han velger det tegn som betyr troskap og kjærlighet.

Jesus har på sin side vist ham tillit til det siste. Da han i nattverdssalen åpent og ærlig røpet at han visste hvem som skulle forråde ham, ga han Judas et nytt kort på hånden: Judas kunne gardere seg bedre. Og når Jesus

i Getsemane kaller Judas «venn», sier han den rene sannhet, han betrakter ham fremdeles som sin venn. Det er klart at Jesus var redningsløst forlatt, i og med at han viste en slik tillit til den som forrådde ham for tredve sølvpenger. Jesus var dømt til å betale prisen for sin åpenhjertighet.

Peter redder sitt skinn ved sin feighet: «Jeg kjenner ikke denne mannen.» Selv om dere tror at min dialekt røper meg, er jeg parat til å sverge at jeg ikke kjenner ham! Det virker storartet, Peter unnslipper, han blir ikke arrestert, løgner betaler seg. Jesus hadde vært altfor ærlig. Han spurte selv: «Hvem leter dere etter?» Jesus fra Nasaret, det er meg. Han tilføyer til og med: «Er det meg dere leter etter, så la disse gå.» Det skjer selvsagt som Jesus ber om: Niddingen unnslipper og Jesus blir tatt til fange, mishandlet og korsfestet.

Kaifas viker ikke tilbake for å bruke falske vitner under prosessen mot Jesus. De kan ikke bli enige om hva de anklager ham for. Snubler løgner endelig i sine egne snarer? Langt ifra. Sannheten kommer dem til hjelp, Jesus bekjenner selv det som ypperstepresten så gjerne vil få dokumentert, nemlig at han betrakter seg som Guds sønn. Han fortjener døden. Sannheten betaler seg heller ikke denne gang — den gjør ikke dommerne mer medgjørlige, den imponerer dem ikke: De er bare glade fordi de lettere når frem til sitt mål.

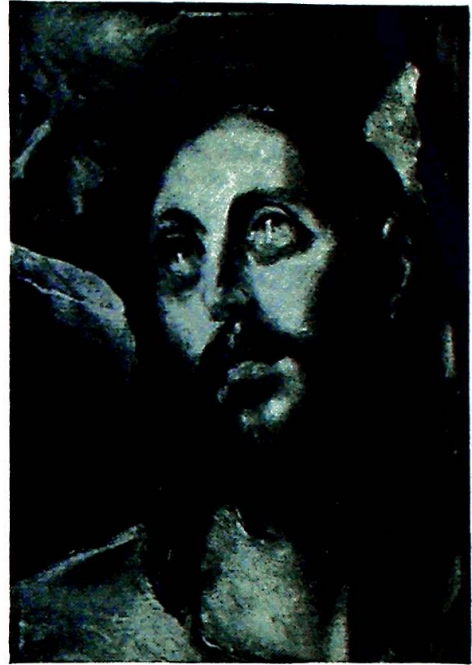
Pilatus lyver for seg selv; han innbilder seg at han er uskyldig. Han toer sine hender. Han lar, tror han, den uskyldiges blod falle tilbake på jødene og deres barn. Men det er løgn, ansvaret er også hans. Han slipper ikke desto mindre det som han er mest redd for, rivninger med Keiseren. Det er igjen Jesus som betaler prisen, fordi han sier sannheten slik som den er, uforsfalsket: «Du har rett, jeg er konge. Dertil er jeg født og derfor er jeg kommet for å vitne om sannheten.» Pilatus vet ikke engang hva han snakker om: «Hva er sannhet?» I mellomtiden kommer Jesus nettopp gjennom sannheten et skritt nærmere korset og hans skjebne blir beseglet.

Overfor et slikt drama forstår vi at sannhetens underlegenhet ikke er illusorisk: Den er åpenbar, den koster ikke bare tårer, men blod og død. Den makt som Jesus har, og som er sannhetens makt, garanterer ikke mot de største fornedrelser som kan bli et menneske til del. Kampen kan ikke bli mer alvorlig, mindre forfalsket enn den er. Slik er det når sannheten ikke søker hjelp andre steder enn i seg selv.

Men det merkelige er at sannhetens seier allikevel viser seg usårlig, såsnart en ikke lenger begrenser sitt blikk til de rent jordiske forhold. Hva er vel Judas' kyss, Peters fornektelse, Kaifas' sluhet og Pilatus' feighet verd, når en veier dem mot det vitnesbyrd som Jesus avlegger i disse avgjørende øyeblikk?

Dette er i et nøtteskall Jesu kamp mot det onde. Dette er den kamp som vi alle er kalt til å få del i. Lever vi som Jesu disipler, og i den grad vi lever slik, blir vi også blandet inn i en dødsens alvorlig kamp hvor alt står på spill. Det er spørsmål om liv eller død, og allikevel er det ikke et øyeblikk tvil om hvilken siden seiren tilhører. Er det ikke nøyaktig det som apostelen Johannes mener når han skriver: «Dette er den seier som overvinner verden, vår tro?» Det er denne seier, som troen all er for oss, vi betrakter når vi i den kommende uken sammen med Kirken i dens liturgi fordyper oss i minnet om Jesu lidelse, den avgjørende fase i kampen mellom sannheten og løgner.

A. R a u l i n.

El Greco: «Tilfangetagelsen» — detalj.

Resurrexit...

Nå skjelver jorden
ikke mer.
Lynene forsvant
og himmelen
er ikke mer av blod.

Nå truer folk
ikke mer.
Pinen er slutt
og Korset
står nakent der oppe.

Det er morgengry!

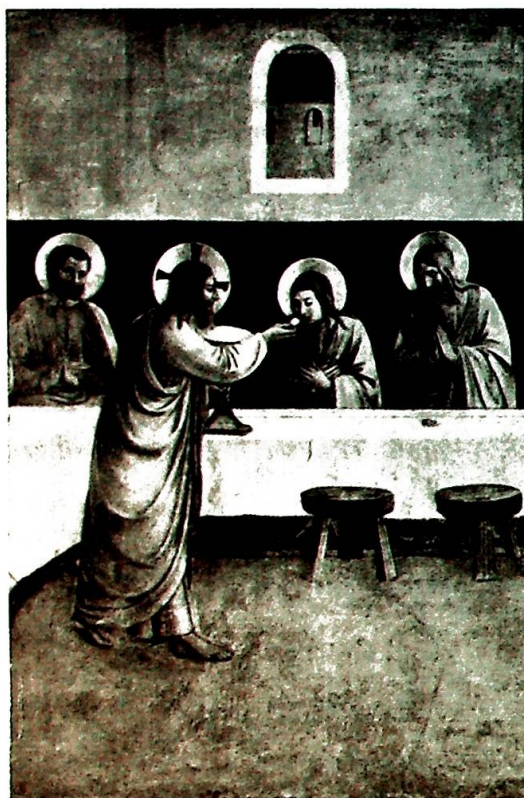
Engelen kommer . . .
og klokkene synger
sangen sang:

RESURREXIT.

Domenico Aiello.

En hånd i mørket

AV PASTOR IVAR HANSTEEN KNUDSEN

Den stille uke står for døren og varsler en ny Påske. Fra Palmesøndag til Påskemorgen skal dramaet igjen ruller opp for oss om ham som med guddommakt står for den evige løsning av menneskets forhold til livet og døden.

Helt siden Paradisets trygghet gikk tapt for mennesket, har uroen jaget det i sjelen og latt det erfare sin hjemløshet i denne verden. Ingen har sluppet unna denne uroen, hverken den rotløse vandreren under stjernene eller den mette mann i sin borg. Ingen og intet har kunnet si til mennesket: Ditt hjem er her på jorden. For oppbruddets time står der som den siste erfaring for alle, da døden skal ta oss bort og gravens mørke slutte sitt kjærlige favntak om vårt legemes forgjengelighet.

Hit og ikke lenger har noe menneske nådd i sin visshet om sin skjebne — inntil en hånd ble rakt frem av mørket, en naglemerket hånd.

I snart to tusen år har denne hånd løftet seg mot menneskene i triumferende seiersgest: Det er Guds egen hånd som brøt dødens lenker da Kristus reiste seg fra graven. Det er den gjennomstukne hånd den tvilende Thomas fikk røre før han ropte til Menneskesønnen: «Min Herre og min Gud!» Det er den hånd som hevet seg i hilsen til disiplene på oppstandelsesdagen og velsignet dem til avskjed ved himmelferden. Det er den hånd som brøt brødet i Nattverdsalen og rakte det som sitt legeme til sine venner, og det er også den hånd som rekker det til

oss i Kommunionen. Det er den hånd som løfter seg over oss til syndenes forlatelse, og det er den hånd som skal ta imot oss på dødens terskel og føre oss inn til livet med ham i det evige hjem.

Vi står foran Påsken og ser allerede denne hånden for oss. Vi røres i vemod over lidelsesmerket den bærer for vår skyld, og vi fylles av sorg når vi ser inn i oss selv: For vi ser det var nødvendig at Guds egen Sønn måtte fullbyrde Faderens vilje dersom vi igjen skulle kunne bli hans barn! Men vi ser at vi også selv må gjennom en Langfredag, erkjenne syndens gru, gå inn i lidelsen med Kristus og gå i graven med ham, skal vi få del i oppstandelsens glede, gleden som sprenger alle grenser og uttalt i Kristi egne seiersord: «Jeg lever, og dere skal leve!»

Kristi oppstandelse er det bærende i hele vår tro, det avgjørende vendepunkt i menneskehetens historie. Derfor er Påsken festenes fest, en troens fornyende vår-fest. Urkirkens seiersfylte trosånd rykker oss atter nær, og gjennom den betagende liturgi som utfoldes omkring trossmysteriene, slår den oss i møte med en levende realisme. De liturgiske tekster og sanger setter oss tilbake i det kristne forår, river oss ut av pessimismens halv-mørke og lar oss leve med i disiplenes navnløse glede da de etter sorgens og fortvilelsens dager igjen fikk se Mesteren lys levende for sine øyne.

Våre generasjons mennesker som lever under truselen av en kollektiv utslettelse med døden som menneskets eget nederlag, trenger så sårt til denne gleden. Vel er dødens lov ikke opphevet ved Kristi seier, men den er brutt. Den er ikke lenger sluttstenen fjernt borte i horisonten, men porten foran våre føtter som leder inn til livets egentlige vei. Tanken på dette kan da ikke annet enn kaste sitt lysskjær av lykke og glede inn i livet vårt her, fordi døden er blitt forberedelsen og ikke fullendelsen, og følelsen av vår hjemløshet i denne verden blitt til vissheten om at vi er pilegrimer på vandring mot et evig hjem.

Skandinavisk retrett i Clervaux

Fra torsdag 28. til lørdag 30. juni (medregnet) arrangeres der en skandinavisk retrett, under ledelse av dominikanerpaten Martin Drouzy, København, i benediktinerabbediet Clervaux, Luxembourg. Også ikke-katolikker ønskes velkommen. Underbringelsen for mannlige deltagere er ordnet i abbediet, for damer i et nærliggende hospits, men med måltidene i abbediet. Prisen blir 10NF (ca. 14 n. kr.) pr. dag. Retretten prekes på dansk. Adkomsten er lett.

Clervaux er ett av Kirkens store sentra for bønn og liturgisk liv, og har vist særlig interesse for forbindelse med nordiske kristne.

Interesserte kan melde seg til Dominikanerne, Neuberggt. 15, OSLO NV.

NORDISK KATOLSK HØYSKOLEUKE

Som vi tidligere har nevnt i «St. Olav» (nr. 23, 1961) arrangeres der mellom 28. juli og 4. august i år en nordisk katolsk høyskoleuke på Ledreborg slott nær Roskilde. Komitéen har nå sendt ut programmet, som har til samlende motto: «TROENS MENNESKE — FRA BARN TIL VOKSEN».

Adgang til å delta har alle interesserte over 21 år. «Vi opplever idag,» heter det i innbydelsen, «hvordan et dynamisk kristent menneskesyn brytes med et nytt verdensbilde og endrede levevilkår på nesten alle områder. Skolen vil i foredrags- og samtaleform belyse disse problemer omkring den kristne personlighets utvikling, så den voksne kan få en hjelp til å klare sitt ansvar både overfor omverdenen og den oppvoksende slekt.»

Et blikk på foredragslisten vekker forventninger: Mag. art. Elsebet Kieler taler om ikke-kristent, protestantisk og katolsk menneskesyn, og adjunkt Chr. West gjennomgår Martin A. Hansen's roman «Løgneren». Pastor Lars Messerschmidt holder to foredrag om «Mennesket i Guds bilde». Dr. Flemming Kieler taler om «Problemer i personlighetens utvikling», dr. Hanne Gregersen og undervisningsleder Øivinn Olafsen taler om «Barnets utvikling og oppdragelse», mens skolebestyrer Erling Tiedemann behandler «Skolens oppgave». Dessuten vil Elsebet Kieler tale om «Troens menneske mellom angst og håp» og «Det nordiske menneskesyn og det katolske», mens Hanne Gregersen vil behandle emnet «Mennesket i teknikkens tidsalder».

Programmet er ellers, i en naturskjønn egn, lagt opp med en passende blanding av gudstjeneste og undervisning, hvile og utvungen selskapelig samvær. Skolens leder er redaktør Göran Dahlin, Stockholm, skolens prest pater Thomas Patfoort, Oslo og praktisk leder er viseskoleinspektør Poul Egede Andersen, København. Der blir enkel, men god innkvartering på Borrevejlevig Ungdomsherberge, i Ledreborg slotts nærhet. Foreldre kan medbringe barn under 7 år, idet der blir sørget for tilsyn.

Prisen for høyskoleuken blir (danske) kr. 102 — barn 1—2 år kr. 8.50 pr. dag, 2—7 år kr. 11.50 pr. dag.

Tiltaket, som tar sikte på å forlenge til fordel for voksne katolikker det solide ungdomsarbeide og den alvorlige religiøse skolering som har vært drevet innen de nordiske lands katolisisme de siste ti årene, står under beskyttelse av Nordens katolske biskoper, og anbefales hermed på det beste.

Interesserte får alle opplysninger i en hendig liten folder ved henvendelse til stud. philol. Aimée Wedset, Wilh. Færdensvei 2 A, Oslo, tlf. 69 20 36.

«BROEN»

Vår katolske pressekollega «Broen» — fellesbladet for de katolske menigheter — går nå inn i sin tredje årgang, med et velredigert lite nr., der en ikke minst merker seg en velkommen oversikt over søstersammenhengene i norsk katolisisme, et oppslag som kommer til å fortsette i flere nr. utover. Medlemmer av våre katolske menigheter som ikke får bladet bør henvende seg til sin sogneprest eller skrive direkte til redaksjonen, Vestre Torvgt. 9, Bergen — ellers går de glipp av noe godt.

Fra siste nr. klipper vi følgende gode hustavle for den alvorlige tid av kirkeåret vi nå går inn i.

På en gammel tavle i domkirken i Lübeck står disse utfordrende ord:

Slik taler Kristus, vår Herre, til oss:
Du kaller meg Mester, og adlyder meg ikke.
Du kaller meg Herre, og tjener meg ikke.
Du kaller meg Lys, og ser meg ikke.
Du kaller meg Vei, og følger meg ikke.
Du kaller meg Liv, og lever meg ikke.
Du kaller meg Vis, og hører ikke på meg.
Du kaller meg Rik, og ber meg ikke.
Du kaller meg Nådefull,
og har ikke tillit til meg.
Du kaller meg Rettferdig, og frykter meg ikke.
Hvis jeg fordømmer deg,
legg ikke skylden på MEG.

TIL LOURDES

Danske katolikker arbeider med å arrangere en flyreise til Lourdes. Det er meningen å dra fra København 25. juni, og vende tilbake sammesteds 30. juni om aftenen. Betingelsen for at arrangementet kan gjennomføres er at samtlige plasser i maskinen, ialt 65, blir tinget. I betraktning av reisemåten blir prisen overraskende lav:

KR. 695 (DANSKE KRONER) PR. PERSON,

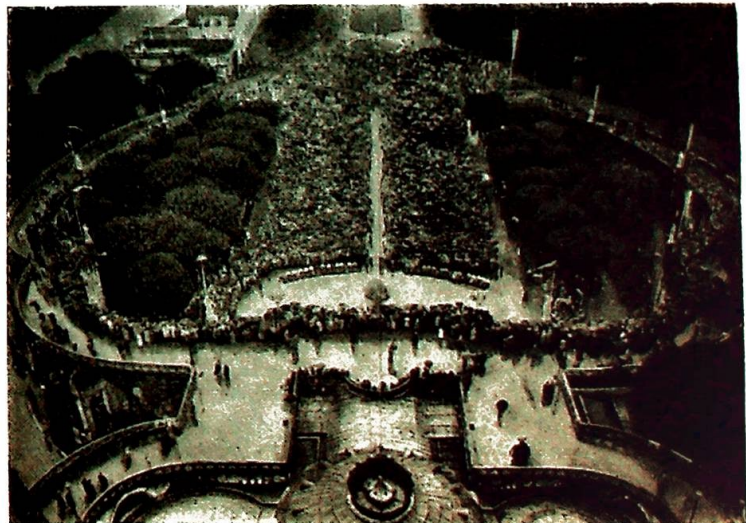
hvilket dekker alt fra Kastrup til Kastrup: Mat underveis, transport fra flyplassen i Tarbes til hotellet i Lourdes, hotelloppholdet med full pensjon og betjening fra mandag aften til lørdag ettermiddag.

En gruppereise med jernbane kan selvfølgelig gjøres adskillig billigere, og der vil i år — som vanlig — bli satt opp en slik dansk pilgrimsferd til Lourdes. Hensikten med denne reisen pr. chartret fly er derimot blant annet å gjøre det mulig for syke og eldre å få del i den opplevelse som en pilgrimsferd innebærer, selv om reisen også er åpen for andre.

Flyturen beregnes til ca. 5 timer (fra København), og skjer i et fire-motors Argonaut-fly med trykk-kabin.

Der er plass også for norske deltakere, og interesserte bes snarest henvende seg til en av disse tre adresser:

Fru Lena Samson, Barsehøj 25, Hellerup, fru M. Lærche Nielsen, Lyngen 6, Lyngby, pater G. Vian, Kollegievej 2, Charlottenlund — alle Danmark.

KATOLISISMEN

«St. Olav» bringer her annen del av den engelske dominikanerpateren *Illtud Evans'* artikkel om katolisismen i De Forente Stater. Første del sto gjengitt i «St. Olav» nr. 7.

Kirkens vekst til et fast trekk i det amerikanske liv har naturligvis skapt stor mistenksomhet blant dem som i katolsk fremgang ser en trusel mot den amerikanske tradisjons utvikling når det gjelder toleranse og demokrati. Dette er ganske paradoksalt, for det er nettopp i Amerika at en redeligst har tatt konsekvensen av en realistisk forståelse når det gjelder Kirkens funksjon i et «pluralistisk» samfunn, d.v.s. et samfunn der livssynene sameksisterer i fred og samarbeide. Det er sant at det finnes grupper av katolikker som i anti-kommunismen finner et godt påskudd for den konservative ytterliggåenhet som kommer til uttrykk i «John Birch-foreningen». Og minnet om den avdøde senator *Joseph McCarthy* er langtfra bleknet. Men det er meget sannsynlig at den rolle som forsynet vil tildele akkurat den amerikanske Kirke i vår tid blir den å gi verden et eksempel på hva religiøs frihet betyr. Deres historie har artet seg slik, at den har tvunget de amerikanske katolikker til å unngå enhver misforståelse i så henseende. En må tenke på erkebiskop *Carrolls* uvanlig fremsynte bemerkning i 1784: «Ved fritt å gi anledning til redelig diskusjon, kan Amerika komme til å vise verden, at alminnelig toleranse overfor alle meninger er den mest effektive når det gjelder å bringe alle kristenhetens forskjellige bekjennelser til en enhet i troen.»

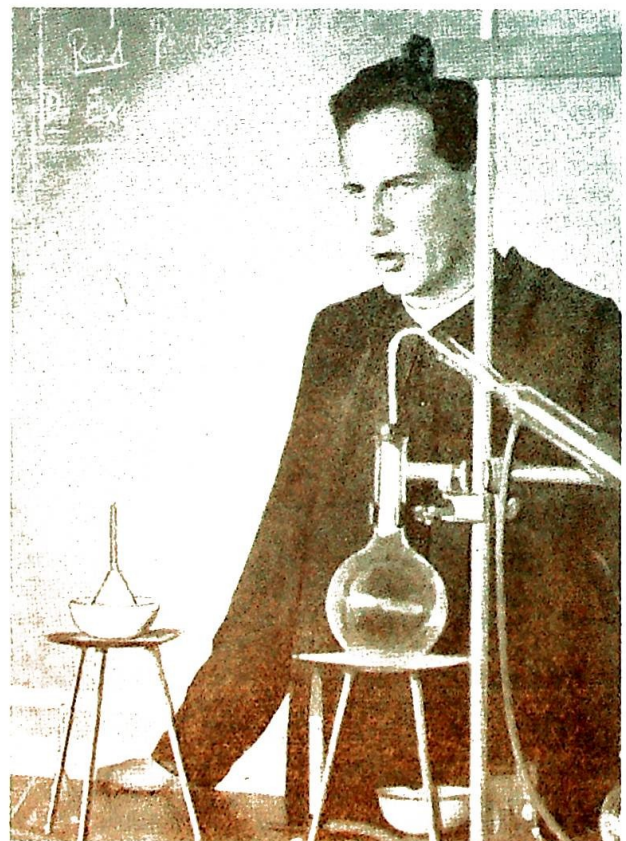
Og det er ganske visst et faktum at den nåværende paves store økumeniske interesse har vakt øyeblikkelig og generøs gjenklang i Amerika. «Samfølelse» er noe som der trenger liten oppmuntring, og det som en kan kalle den amerikanske «Rotary-club-mentaliteten» har iallefall gjort det lett å oppnå kontakt på det sosiale plan. En diskuterer i USA stadig begrepet «dialog», men den blir ikke så ofte holdt på et høyt intellektuelt nivå, selv om en her må anerkjenne bidrag fra slike teologer som pater *Courtney Murray*, S. J. og pater *Gustav Weigel*, S. J. I store deler av det amerikanske intellektuelle liv utmerker jesuitterordenen seg ved en kombinasjon av sunn lærdom og stor forståelse for Kirkens rolle i dagens situasjon.

Der er mange grunner for Kirkens tilsynelatende defensive holdning. Minnet om og leilighetsvis oppblussingen av slike grove anti-katolske kampanjer som Ku Klux Klan er her ikke den minst viktige. Katolikkene i USA har utmerket seg snarere ved sine protester mot urett som de selv har lidd under, enn ved noen radikal bekymring for selve rettferdigheten som sådan. De er altfor ofte blitt drevet inn i et hjørne når det gjaldt å forsvare den katolske uvilje mot skilsmisse, fødselskontroll eller lignende standpunkter. Deres teologi har altfor ofte syntes å være mer et spørsmål om å besvare innvendinger enn om å proklamere og begrunne sannheten.

EN KIRKE I «OVERGANGSALDEREN»

En må innrømme — og amerikanerne er de første til å innrømme det — at det intellektuelle katolske bidrag til det amerikanske liv har vært svakt. De har hittil bare i liten grad forstått å bruke sine teologiske ressurser til en konstruktiv vurdering av den verden de lever i. Men som *Jacques Maritain* har fremhevet, må en alltid huske på selve det nye ved Kirkens egentlige gjennombrudd i Amerika. Kardinal *Cushing* — erkebiskopen av Boston — har nylig bemerket at ikke én eneste amerikansk biskop har hatt en far med college-utdanning. Han ville selvfølgelig med dette slå fast den amerikanske Kirkes nære tilknytning til arbeiderklassen, til dem som ikke har kunnet påberope seg noen privilegier. Dette bildet vil om få år være meget forandret, og allerede nå ser en de mest vanlige irske biskopnavn bli erstattet med mange uuttalelige polske og kroatisk.

Det som først og fremst preger det amerikanske katolske liv, er dets levende optimisme. Det er mulig at en ennå ikke har tatt inn over seg de dypere følger av Kirkens sosiale lære og det byrdefulle dilemma som dens moralske autoritet i stadig stigende grad må skape på den amerikanske skueplass. Og her kan det herske en viss forvirring når det gjelder politikk med religiøs «godkjennelse», som i den dype mistenksomheten blant mange katolikker når det gjelder «sosialisering», idet de forestiller seg at selv et beskjedent tilløp til en velferdsstat uvegerlig må føre til kommunisme. Det pinefulle moralske problemet som reiser seg ved muligheten for en kjernefysisk krig er bare

USA

det alvorligste av mange problemer som vil måtte føre til en stadig skarpere konflikt i USA's kristne opinion. Slik som den katolske kirkes historie har artet seg i USA med dets frihet fra statspress, slik det så ofte er blitt utøvet i Europa, burde det stimulere den til en åpenhet og et mot som situasjonen sikkert snart vil kreve. Det ville være trist om begrepet «amerikanisme» noensinne skulle overskygge Kirkens frihet til å opplyse sine troendes samvittighet, eller stenge for deres adgang til å følge denne samvittighet.

EN KIRKE MED HJERTELAG

I slike ting som rasespørsmål har mange amerikanske biskoper vist et beundringsverdig eksempel, selv om de har vært kloke nok til ikke å oppmuntre til aggressive, øyeblikkelige «løsninger», som umulig straks kan eliminere de nedarvede holdninger en så ofte finner som en ubevisst livsfaktor i Sydstatene. Og en virkelig solidaritetsfølelse med andres lidelse har gitt seg praktisk utslag i *The Catholic Relief Services*, som har skaffet mer enn 800 millioner dollars til innsats mot nød i alle verdensdeler, — dette selvfølgelig i tillegg til den astronomisk store hjelp som i USA blir ydet fra det offentlige og muliggjort ved hjelp av skatter. De planer som nå blir utarbeidet om hjelp til slike områder som Syd-Amerika — og her har kardinal *Cushing* vært særlig aktiv — krever ikke bare kontanter, men også personlig innsats av katolikkene, ikke minst legfolk, og de har reagert på appellen med en enestående generøsitet.

Kirkens håp i Amerika ligger, som så mange andre steder, i legfolkets voksende bevissthet om sitt kall, som ikke, som så ofte før i tiden, bare begrenser seg til en passiv deltagelse. Slike løfterike eksempler som «Den kristne familie-bevegelse» og de åndelig aktive *Newman-grupper*, er noe som virkelig møter tidens krav. Og her har en stadig større grunn til å tro at Amerika vil begynne å påta seg det ansvar for Kirken som helhet som det hittil ofte har unndratt seg. Med så store ressurser og så stor generøsitet, kan det synes særlig trist, at det amerikanske livet, i hvertfall overfladisk sett, kan virke så trivielt, så uforstående overfor de *virkelige* dimensjoner i Kirkens sendelse på nettopp dette tidspunkt i menneskehetens historie. Men den selvransakelse en nettopp har underkastet seg når det gjelder katolsk utdannelse og katolikkens bidrag til det amerikanske livet, er i seg selv et tegn på en åndelig oppvåkning. Hva som nå trenges, er en mulighet for å meddele til verdenen utenfor sognemurene det håp, den rettferdighet, og fremfor alt den nestekjærlighet som Kirken forvalter til samfunnets frigjørelse. Og en har lov til å håpe at så må skje, for en kan ikke nære noen tvil om den dype åndelige troskap blant den store masse av amerikanske katolikker. De — og vi alle — må begynne å levendegjøre denne troskap, og se dens fulle rekkevidde når det gjelder såvel sosial samvittighet som individuell frigjørelse og utfoldelse.

Jesuiterordenen utgjør en meget vesentlig del av den amerikanske katolske geistlighet og leder — sine tradisjoner tro — store universiteter og colleges i USA.

Slik har vi alle sett den unge, vitebegjærlige amerikanske turist, undrende foran vårt gamle Europas kulturminnesmerker og katedraler. Det katolske USA er først nylig nådd frem til full delaktighet i landets økonomiske, sosiale og sivile liv. Der er grunn til å tro at denne energiske og vitale katolske befolkningssmassen har meget å gi både sitt land og Verdenskirken når den nå også målbevisst tar opp sine kulturelle forpliktelser i stadig større målestokk. Det 21. århundres kirkehistorie kan komme til å bli preget av en fruktbar spenning mellom Kirkens gamle latinske og europeiske arv og alt det som det store, hardt arbeidende demokratiet hinsides havet frembringer av verdier og egenart.

ST. KARL BORROMEUS-SØSTRENE

de hollandske sykepleierskene fra «Onder de Bogen» i Maastricht som også er virksomme med klinikker og barnehager i flere norske byer, kan i år den 29. april, feire sin kongregasjons 125-års jubileum.

BLIKK på TIDEN

«KATEDRALMORAL»

■ I Danmark, hvor fjernsynet er ved å vokse ut av sine barnesykdommer, har de nylig hatt en TV-debatt om moral, som har vakt en viss oppmerksomhet. I «Berlingske Tidende» (29. mars) har redaktør Tage Taaning søkt å trekke noen konklusjoner av meningsbrytningene, som ikke savner perspektiver:

«Man har så travlt med ungdommens moral eller umoral, men ungdommens tilstand i den branche er konsekvens af den stadig gentagne lærdom gennem årtier at vi jo ikke er «andet end dyr». Nuvel, så opfører man sig naturligvis som værende «ikke andet end», fordi der ikke er valg mellem storhed og usselhed, ingen balance mellem højere moral og lavere moral. Den dyriske flokmoral har knægtet den menneskelige individmoral. De kollektivistiske ideologier har overtaget magten og skammen. Videnskaben som kirke får ansvaret, som den imidlertid roligt kan dele med politikerne, lærerne og pressen. Den rette adfærd, som er anbefalelsesværdig, så længe den er ærlig, fortøner sig let i nyttemoral. Navnlige, hvor den udtyndes i en tom høflighed, der ikke er bedre end den umoralske underdanighed, der trives tykt i ethvert bureaukрати, være sig offentligt eller privat. Det er nemlig også umoralsk at ignorere, at menneskets naturlige holdning er den lodrette.

I toget til Frankrig overværede jeg engang, at en nordbo hyldede den fænomenale tekniske kunnen, man trods primitive midler havde været i besiddelse af ved opførelsen af katedralen i Strassburg. En fransk medrejsende brød ind med følgende bemærkning: — Det var ikke et spørsmål om teknik, men om moral.

Den moral, man nu søger regler for, synes i høyere grad at tage sigte på en almen hensynsfuldhed, der bl. a. finder utrykk på offentlige opslagstavler: «Gå stille, tal sagte, tænk på de sovende.» — Slikt er vældig nobelt. Men det er ikke en moral, der bygger katedralen. Det er katedralmoralen, vi mangler. Den, som kommer fra den enkelte til de mange og ikke omvendt. Det er katedralmoralen, vor slægt har ladet gå fløyten.

Forfatteren Klaus Rifberg sagde i fjernsynsdiskussionen noget væsentlig i den forbindelse: «Det er indefra, moralen skal komme.»

Men den kommer ikke uten dyrkelse. Man kan kultivere sin moral. Thi, som sagt af Alexis Carrell: «Alle moralske værdier kommer fra vilje og intelligens.»

HELLER RØD ENN DØD?

■ I det Kristelige Studenterforbundet i Oslo har en av de få norske lutherske teologer som arbeider «profesjonelt» og teoretisk med samtidskritikken, dr. theol. Tor Aukrust, nylig holdt et foredrag, der han la frem sitt syn på det velkjente slagordet «heller rød enn død». Vi synes det rommer fengslende synsmåter, i en tid da det ikke er lett å tenke kjølig og saklig om problemer som appellerer til adskillig angst og aggressivitet i sinnet hos Vestens mennesker.

Aukrust fastslo, ifølge «Aftenposten»s tillitvekkende gode referat (23. mars), at han — hvis han ble stillet overfor alternativet verdenskommunismen eller menneskehetens utslettelse gjennom en atomkrig — høyst sannsynlig kom til å innta Bertrand Russell's standpunkt; altså heller rød enn død: «Den som velger død, går ut fra at et verdensomfattende kommunisttyranni er et onde av slike dimensjoner at en total undergang er å foretrekke. Den som velger rød, går ut fra at menneskehetens fortsatte eksistens er av så vital betydning at alle andre hensyn må vike, når den trues.»

Efter å ha drøftet verdiproblemet i dette helt nye dilemma, der krigen — dersom den er total atomkrig — ikke kan bli noe «mindre onde», men total ødeleggelse av alle våre moralske og fysiske verdier, stilte Aukrust spørsmålet om den kristne kirkes forståelse av denne situasjon. Han avviste Russell's ideer

om ensidig vestlig nedrustning, som en innbydelse til østlig maktpolitikk. Men han understreket sameksistensens — kontakflatens — avgjørende betydning, fordi Vestens eneste sjanse overfor kommunismens sikte på verdensherredømmet er at «friheten smitter» — at åndsbygningen avslører Vestens verdier som de blivende. Om den kristne kirkes ansvar for dette, sa Aukrust blant annet:

«Det kan bli Kirkens plikt i en slik katastrofal tvangssituasjon (d.v.s. faren for atomkrig) å si at det røde fangenskap må velges fremfor atomkrigens død. Dette, sa foredragsholderen, er forferdelig, men er det ikke enda mer forferdelig om Kirken må gi tillatelse til menneskehetens selvmord?

(— — —)

De som er mot sameksistens, tror at sameksistensen utelukken- de tjener kommunismens sak. Kommunistene vil selvsagt bruke sameksistensperioden til å fremme sitt verdensherredømme. Men vi må søke med argusøyne etter de frihetsspirer som bryter seg møysommelig frem i den kommunistiske verden. Fortsatt arbeide for den liberaliseringstendens som har gjort seg gjeldende i Sovjet etter Stalin er kanskje det eneste alternativet vi har til valget rød eller død. Det er her vi må satse.

I denne aktive frihetsskape- nende sameksistensperiode skulle Kirken kunne gjøre en betydelig innsats. Kirken representerer åndsenheten mellom øst og vest. Den russiske ortodokse kirke er et av de største kirkesamfunn i verden. Etter 50 års kommunisttyranni er den fremdeles en åndsmakt. Kirken har muligheter for å skape åndelig kontakt mellom de to leirer. Russerne er kommet med i Kirkens Verdensråd og her har vi fått et naturlig forum for et kirkelig fredsarbeide. Men en slik kontakt må ikke bare skje gjennom Kirkens Verdensråd. Et samarbeide mellom den russisk ortodokse og den norske kirke bør overveies meget alvorlig. Hittil kan jeg ikke se at vår kirke har gjort noe som helst i en for menneskeheten så skjebnesvanger sak. Kirkens ansvarlige ledelse bør så snart som mulig ta initiativ til å få gjennomdiskutert hva vår kirke kan gjøre på dette felt. Hvordan kan vi som kristne og som kirke ha samvittighet til å fortsette med passiviteten —?

Aukrust sluttet med å si at det ikke var hans mening å forkynne defaitisme eller undergangstemning. Vel har vi et truende fremtidsperspektiv, sa han, men der er også løfter som bør inngi oss mot og inspirasjon til å kjempe for nye valgmuligheter. Dette må være vår generasjons kall fremfor noe annet.»

OM INTOLERANSE

■ Når en leser visse kristelige blader i Norge får en etterhvert det inntrykk at religiøs intoleranse er en katolsk spesialitet. Det er jo — med alt hva vi kan bebreide oss på området — slett ikke sant. Både i Sør- og Nord-Amerika bruker protestantiske ekstremister — særlig moderne sekter — ord og metoder i sin kamp mot katolisismen som i hvert fall norsk lov ville forby, fordi den innebærer hets og forakt for medborgeres religiøse overbevisning. Norske kristnes solidaritet med slike foreteelser kan ikke sjelden gi seg skuffende unyanserte og uforbeholdne uttrykk.

I Sverige har den religiøse toleransen nettopp vært oppe til debatt, og den katolske forfatterinnen Gunnel Vallquist har i et frikirkelig blad — «Vecko-Posten» — skrevet noen ord om tilstandene i Spania som fortjener oppmerksomhet:

«Inte ett ord skall komma från mig till försvar för den spanska intoleransen mot icke-katolska kristna, ej heller för någon

Tor Aukrust -
en kristens dilemma.

sådan intolerans, var den än förekommer — och det torde tyvärr vara på flera håll i världen. Det står utom allt tvivel att Spaniens kyrka bär en förkrossande skuld inför Gud och mänskligheten.

Det vore dock orättvist att utan vidare identifiera den spanska intoleransen med katolska kyrkan — lika orättvist som identifiera protestantiska terrorister i vissa länder med den protestantiska kristenheten. På ömse håll gör man sig skyldig till övergrepp, och på ömse håll är man benägen att endast tala om de ogärningar som begås av motsidan. Men efter att ha erkänt, beklagat och fördömt den katolska intoleransen i Spanien bör man i sanningens namn tillägga två ting. Dels att Francoregimens intolerans drabbat och drabbar även katoliker och att regimens förhållande till kyrkan numera är ganska spånt. Dels att Francoregimen allt ifrån början haft en icke obetydlig minoritet av det spanska prästerskapet emot sig — man kan särskilt nämna de baskiska prästerna som alltjämt utgör en oppositionsgrupp och inte är mindre katolska för det, men de är inte de enda.

I en artikel i Vecko-Posten vädjas uttryckligen till mig och till ett par andra svenska katoliker om en demarche hos de romerska myndigheterna i denna sak. Bara några dagar tidigare var jag just med om en sådan demarche: en liten grupp svenska katoliker deklarerade utan omsvep för två kardinaler på olika nyckelposter i kyrkans styrelse, att intoleransen i Spanien och Sydamerika i våra ögon är oförsvarlig och mer än beklaglig. Vår framställning mötte full förståelse, och man meddelade oss uttryckligen att klara föreskrifter om tolerans kommer att utarbetas av det stundande kyrkomötet och bli förpliktande överallt.

En annan sak är — som väl våra protestantiska bröder själva av egen erfarenhet lär veta — att det är svårt att bringa liv i full överensstämmelse med förkunnelse. Låt oss med förböner över samfundsgränserna stödja varandras strävanden att låta Kristi kärlek bli rådande mellan alla dem som bekänner sig till Hans namn.

SKARP PROFIL

■ «Profil» heter et lite, men godt litteratur-tidsskrift som de filologiske studentene ved Universitetet i Oslo utgir 5 ganger om året. Det redigeres av Andreas Skartveit, som har gjort seg bemerket ved en fin og sikker kvalitetssans både her og i ledelsen av Det Norske Studentersamfunds Kulturutvalg, hvis kulturkvelder i Universitetets Aula vi et par ganger har hatt anledning til å omtale i «St. Olav».

I siste nr. av «Profil» (2 — 1962) kommer Skartveit inn på Fellesmarkedet (EEC) og kulturen — ikke uten å stikke sin skarpe penn i en og annen tykk fordom:

«Så las vi: EEC vil føre til økt katolsk innflytelse. Og så vart katastrofen mana fram, det åndelege snikmordet frå svartebørnes krypende internasjonale.

Så fri var den kulturmarknaden.

Dovregubben tolerer ikkje lukta av katolikkblod. Vi trudde det høyrede fortida til, men det gjorde det altså ikkje.

Vi ser annleis på dette.

Vår kultursituasjon er tragisk. Meir enn noko anna har kristendomen prega kulturen vår, i århundre var kyrkja universell og omfatta heile kulturlivet. Tragedien i dag er at bandet mellom kyrkje og kultur har brotna. Dermed er kyrkja, som er beraren av ein verdfull tradisjon og hundreårs kulturkontinuitet, isolert frå resten av kulturlivet. Og denne resten står så utan kontakt med tradisjonen, og det kulturgrunnlaget som dei står på, trass sin motvilje mot det.

Og dermed er vi komne i ein kultursituasjon som er nærast schizofren, samanhengslaus. Tradisjonsberaren og landevinnaren samarbeider ikkje, istadenfor å vera positive korrektiv til kvarandre, sit dei på kvar si side av ei djup kløft og stiller kvar med sitt, alt medan dei rekkjer tunge og geipar til kvarandre. Tradisjonsberaren, kyrkja, grev seg ned i spekulasjonar og teologi, medan livet utanfor stormar forbi. Det andletet kyrkja viser utover, er det same i dag som for eit halvt hundreår sidan, her er ikkje noko forsøk på å møte ein ny situasjon. Og så er isolasjonen vorten berre strengare.

På den andre sida er det sekulære kulturlivet som skjentar avgarde utan den ballasten tradisjonen er, og med svære problem med å grunnge moral og menneskeverd.

Andsynes det negative kultursynet til den norske kyrkja er det ein byrjar kasta lange blikk til Roma, som tydelegvis fylgjer ei anna line her.

Skal det lukkast å berga einskapen i kulturen vår, og det

er heilt naudsynleg, må det koma i stand eit samspel mellom tradisjon og landevinning. Det kan enten skje ved ein katolsk innsjøn i norsk kyrkjeliv, eller ved at den norske kyrkja skifter standpunkt til kulturen. Lite tyder på at så vil skje. Difor vil vi for vår del gjerne slå fast at sjansene for auka katolsk innverknad er det einaste som kunne få oss til å gå inn for Fellesmarknaden.»

DET NYE ORAKEL

■ Ulempen ved «populærvitenskap» er at den ofte blir mer populær enn egentlig vitenskap. Det gjelder også når *fagfolk* skal skrive «lettfattelig» — da skal det godt gjøres å unngå den mer eller mindre kamuflerte samrøring av fakta og det kompleks av verdidommer som tilsammen utgjør deres mer eller mindre patente og høyst personlige livssyn.

Trodde en ikke klippefast på vilkårligheten i norsk idékamp, ville en tro at norske forleggere nå gikk nesten samlet inn for å tvangsføre oss med aldrende europeiske positivisters svanesang. Der er noe underlig «altmodisch» over denne iver etter å hjemføre Bertrand Russell og Julian Huxley som popularisert folkelesning — den første i verket «Vestens visdom» som avsnittsvis er skrevet med mer subjektive fordommer enn med visdom, den sistnevnte som hovedredaktør for «Hjemmenes universitet» — et verk som allerede i sin plan synes oss å røbe sin «scientisme», sin overtro på vitenskapen som menneskelig orakel. At nettopp en aggressiv motstander av kristendommen som professor Anatol Heintz er en av dem som er betrodd den norske utgaven, passer for så vidt inn i bildet — foreløpig setter vi ham stevne ved bind 10, som med en allerede noe suspekt disposisjon av emnet skal behandle psykologiske, filosofiske og religiøse emner. Vi håper det beste, men . . .

I «Frisprog» (24. mars) har i mellomtiden redaktør Lars Roar Langslet tatt for seg Russell's verk om filosofiens historie, og fordeler ros (til en klar og skarpsindig fremstiller) og ris (til en tendensløs og lunefull populærskribent) med salomonisk rettferdighet. Ikke minst tar han sine tydelige forbehold:

«Jeg har pekt på de avsnittene som efter min oppfatning er best. Det dårligste er fremstillingen av middelalderen, især de første sidene om kristendommens fremvekst. De er skrevet med surmavet bigotteri som virker svært perspektivløst. Lord Russell er åpenbart ergerlig over at kristendommen slo gjennom, og en aldrende mann må få lov å ha sine ergrelser i fred, — men når man skriver historie med ergrelse som viktigste inspirasjon, blir ikke resultatet alltid like heldig. Kirkelig maktsyke og antisemittisme understrekes med stor påståelighet, og mange merkelige påstander kommer for en dag. På s. 130 — i en billedtekst — får vi høre om apostelen Paulus at «han oppfant kristendommen», — og på samme side finner man denne blomst av terminologisk presisjon: «Doketistene lærte at det ikke var Kristus som var blitt korsfestet, men noe spøkelsesliknende som var satt i hans sted.» Lord Russell's kristendomsbegrep er overraskende primitivt. Han synes f. eks. å tro at ortodoksi er ensbetydende med fundamentalisme (se f. eks. s. 169). Her anfører han at «den rettroende må godta» den alder (ca. 5700 år) som det Gamle Testamente sies å tilskrive jorden. Det skulle være nødvendig å påvise at den slags utsagn bare er egnet til å belyse forfatterens jomfruelige forestillinger om teologi og rettroenhet.»

Så helt beroliget er heller ikke Langslet over en popularisering som er så komfortabel at den ikke bare kan virke søvndyssende på tankens energi, men gi solide illusjoner om å innse hva en igrunnen bare ser:

«Russell's bok om *Vestens visdom* er ett av de mange populærvitenskapelige praktverker som i den senere tid har invadert det norske bokmarked, og som vi nok får se adskillig flere av i fremtiden. De har det til felles at deres vesentligste publikumstekke ligger i en overdådig illustrasjonsmengde utvalgt med stor oppfinnsomhet, og gjengitt med prikkfri teknikk. Det skrevne ord er i ferd med å reduseres til en biting. Bildene, diagrammene og tegneseriene overtar ordets plass. Denne måten å presentere populærvitenskap på vil sikkert bli utviklet mot enda større fullkommenhet i årene fremover.»

Det vil den nok.

Frater Candidus.

LITTERATUR

Familien

Familierådgivning. En innføring i familierådgivningens teoretiske og praktiske problemer. Under redaksjon av Olav Hilmar Iversen og Finn Jor. Oslo, Dreyer. 1961. 300 s.

Det er alltid meget vanskelig å anmelde et verk som består av kortfattede studier av diverse forfattere, slik som det er tilfellet med denne bok, den første i Norge om familierådgivningen. Her finner vi tredve forskjellige artikler som riktignok er ordnet slik at man godt kan finne en linje fra det ene emne til det andre. Men det ser ut til at forfatterne har arbeidet svært selvstendig og en opramsing av dem og deres hovedtanker ville virke ytterst tørr. Meningen med boken er forresten først og fremst å henlede oppmerksomheten på noe nytt, å få mennesker i tale som enten selv trenger den hjelp som en slik rådgivning kan gi, eller som kan tenke seg å utdanne seg for å arbeide i denne sektor. Boken er ment å skulle gi et inntrykk av familierådgivningens påtrengende aktualitet.

La oss derfor fremkaste noen tanker omkring bokens hovedtema snarere enn å ramse opp navn og emner.

Grunntanken med denne forholdsvis nye institusjon turde være denne: Det som bringer disharmoni i menneskers familieliv, dvs. deres daglige tilværelse, og dermed berøver dem den lykke som de synes de har krav på, kan ikke alltid føres tilbake til individuelle problemer hos dem som familien består av. Det er nemlig ofte selve *forholdet mellom dem* det er noe i veien med. Og er det selve *relasjonene* som er disharmoniske, så er det følgelig også dem som må komme under behandling. Det strekker ikke til om familiens medlemmer hver for seg går til lege eller psykiater, prest eller sjelesørger: det er nemlig samlivet dem imellom som er den egentlige pasient. Det syke forhold har selvsagt sine røtter i de mennesker som står i forhold til hverandre, men dette forhold har sine spesielle sykdommer som det går an å kartlegge, å studere og muligens helbrede som en hvilken som helst annen sykdom. For å ta det mest typiske eksempel, nemlig ekteskapet, hender det ofte at hver av ektefellene er et i og for seg harmonisk menneske, men at ekteskapet er disharmonisk. At menneskers innbyrdes forhold har sine spesifikke sykdommer som ikke bare er summen av individenes skavanker, det er den tanke som ligger bak et systematisk arbeid for familierådgivning.

Men når dette kan være tilfelle, hvorfor har man da oppdaget det så sent? Hovedsakelig av tre grunner. For det første fordi det forrige århundre har vært preget av en sterk individualisme, en hadde liten sans for *det sosiale*, med dets egenart. Selvsagt eksisterer dette heller ikke løsrevet fra individene, men det har ikke desto mindre sitt spesifikke vesen, som ikke blir uttømt fordi om en kjenner individene hver for seg. For det annet hadde en ikke den videnskapelige sosiologiske trening som er forutsetningen for å sette i gang en metodisk undersøkelse av slike forhold, og for det tredje var familien ikke så «syk» som institusjon, ikke så truet, ikke så usikker på seg selv som den er blitt i de siste slektledd.

Alt dette forklarer at tiden først nå er moden for en planmessig familierådgivning. For min del tror jeg at mange *sjelesørgere* i lang tid har vært klar over at det i mange tilfelle var selve det gjensidige forhold det var noe i veien med, og har handlet ut fra dette syn. Men de har ikke hatt noe annet enn sin egen erfaring å støtte seg til, de fikk ingen hjelp av sosiologiske undersøkelser, og de var alene med sitt ansvar.

Det som særpreger den moderne familierådgivning i forhold til disse pionérens arbeid, er at den bygger på en stadig mer omfattende dokumentasjon og støtter seg til flere spesielle fag, den forutsetter faktisk et *team-work*. Forholdet mellom mennesker er nemlig ingen enkel affære, og selv om der finnes én som tar ansvaret for selve rådgivningen, arbeider han i fellesskap med andre fagfolk, f. eks. en jurist, en lege, en psykolog, en prest, en sosialkurator. Hver av disse spesialister kan nemlig belyse problemene på sin måte.

Ut fra en katolsk innstilling vil en muligens, fordi en er klar over at Kirken alltid har vært oppmerksom på disse problemer, erklære at det kan være utmerket for ikke-katolikker som hverken har det private skriftemål eller en solid sjelesørgerisk tradisjon å bygge på, men at det er overflødig for oss. Dette ville være et alvorlig feilgrep og røpe et meget dårlig kjenskap til vår kristne sivilisasjons historie. Her står vi nemlig overfor et nytt eksempel på selvstendigjørelsen av et nytt yrke, et nytt fag, en ny erkjennelse, eller hvordan en enn vil kalle det, i forhold til teologien. Historien vrimler av slike tilfelle siden middelalderen. Prestene, fordi de alltid har hatt med *hele mennesket* å gjøre, har i hundreder av år påtatt seg oppgaver som de var de eneste til å ta opp, men disse oppgaver var utilstrekkelig differensierte: ved siden av elementer som klart hørte hjemme under sjelesorgen fantes det mange andre som ikke ennå var blitt gjenstand for videnskapelig undersøkelse men som var egnet til å bli det. Vi må oppriktig glede oss når den menneskelige erkjennelse blir rikere og mer differensiert. Og det er ikke tvil om at presten med fordel vil kunne dele ansvaret for familierådgivningen med andre spesialister.

Vi kunne til gjengjeld ha grunn til å rope varsko, dersom en prinsipielt gikk inn for å løse familieproblemer rent profant, som om ekteskapet og ektefellene ikke hørte hjemme også i en høyere, religiøs, kristen sammenheng. Teologien skal ikke gjøre krav på å løse alle oppgaver, det er den ikke kompetent til, men det er fremdeles den som befatter seg med menneskets endelige mål og evige bestemmelse. Som troende

Familie i fullkommen likevekt?

kristne kan vi derfor for vår egen skyld ikke synes at det blir likegyldig hvordan familierådgivningen stiller seg til vår tro.

Den boken som vi her anmelder har en klar kristen orientering, det er også Familierådgivningskontoret i Munchs gt. 2 i Oslo som står bak utgivelsen. Derfor finner vi der den ånd som vi gjerne vil møte i dette arbeid. De punkter hvor den katolske kirke nok hevder noe strengere synspunkter enn noen av bokens forfattere er kjent nok, uten at vi behøver å gå inn på dem.

Vi vil snarere til slutt understreke at et arbeid som familierådgivning, etter vår mening, bør være klart «pluralistisk». Hva mener vi med det? Det er et faktum at medlemmene av våre moderne samfunn har avvikende meninger om helt vesentlige spørsmål. De er ikke desto mindre nyttige borgere av det samme samfunn. Åndelig sett hører de allikevel hjemme forskjellige steder. Det ville være feilaktig å tro at en idag vil kunne finne en felles plattform for å drive en familierådgivning som passer for alle. De problemer det gjelder rører ved altfor dype verdier i et menneskes liv til at dette vil være mulig. Det ville bare kunne skje ved en forflatning av de enkelte menneskers dypeste overbevisning. En kan muligens bli mer eller mindre enige om et vagt begrep om livslykke og human behandling av familieproblemene. Det ville bare dekke over dype uoverensstemmelser. Derfor bør familierådgivningskontorene ikke være redd for å tone flagg og fortelle ut fra hvilke prinsipper og hvilket menneskesyn de akter å hjelpe mennesker i deres nød. Der finnes ikke noen «nøytral» rådgivning — den vil bare måtte bli et misfoster. I virkeligheten betyr «nøytralt» som oftest *a-religiøst*, og dette innebærer jo også et prinsipp og et syn på mennesket. Det spiller ingen rolle om forskjellige familierådgivningskontorer arbeider ut fra forskjellige innstillinger, bare en *vet* det, og det gjøres åpent og klart. For uansett hvor videnskapelig en driver dette arbeidet, går det alltid ut fra en bestemt *verdiskala* hos dem som vil hjelpe. Det er best å erkjenne det. Men på den annen side bør alle de som arbeider med familierådgivning samarbeide, utveksle erfaringer, berike hverandre: det er også en betingelse for en «pluralistisk» løsning. For ellers har en bare rivaliserende idelogier og motstridende livssyn, og det blir ikke nettopp det beste åndelige klima for en effektiv hjelp til medmennesker som i forveien lider av disharmoni med sine omgivelser. Intet monopol, men klare linjer og gjensidig åpenhet bør prege familierådgivningens virksomhet i hele dens bredde.

På de betingelser kan en bare ønske at familierådgivningen mer og mer slår rot i Norge og forhåpentlig får vi katolikker også en gang kontor for en slik rådgivning.

A. R.

Av fint merke

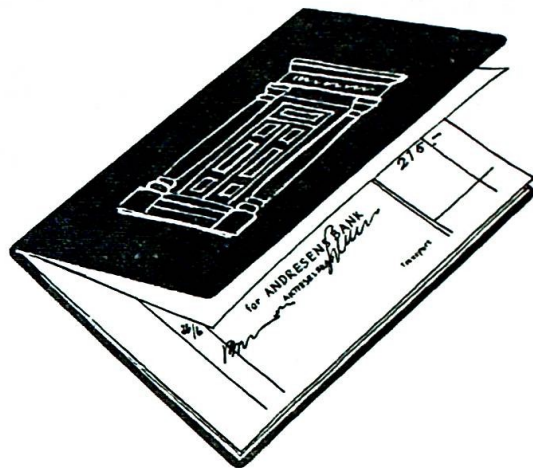
Gunnel Vallquist.

Gunnel Vallquist: *Den oførstådda kärleken. Bonniers. 1962.*

Gunnel Vallquist's siste bok blir en venn i bokhyllen. Ikke bare på grunn av de meget gode essays om fransk litteratur den inneholder, men også fordi den lik som gjør leseren enda bedre kjent med forfatterinnen selv. For det er ikke alle som på denne måten ganske

Ved DÅP eller KONFIRMASJON

En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESENS BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

rolig setter sitt eget merke på en kjølig artikkelsamling. Og merket er av kvalitet.

Det er noen linjer av henne i denne nye boken som er et slikt «merke»; preget av dyp vilje til forståelse, toleranse, nesten identifisering med ikke-troende. I kapitlet om *Simone de Beauvoir* advarer hun mot å tro at vi vet noe som helst om hvordan et bestemt menneske innerst inne forholder seg til Gud. Små ting bestemmer, sier hun, «det räcker ofte med att en människa — i synnerhet som barn — har ställts inför en vrågbild av religionen, en karikatyr av Gud, av det kristne idealet och kyrkan, utan att ha möjligheter att konfrontera denna vrågbild med den rätta bilden . . .»

Og med et slikt utgangspunkt og omgangsform har hun også først og fremst dette å si til både Simone de Beauvoir og Sartres forkjærlighet for kommunistenes politikk. Hun har lest dem, studert dem, godtar *deres* ærlighet: «till det tragiska i vår värld hör att så mycken ärlighet och så mycken idealitet och god vilja skall sakna möjligheter att känna igjen varann och förenas.» Slik blir hennes bøker viktige som et bindeledd, en bro, tror jeg. Og det er et så viktig arbeide at man heller anstrender seg litt ekstra for å være like vennlig når det gjelder Gunnel Vallquist's egne små gymnasiastrykk av utålmodighet med menneskelige svakheter i Kirken. Man savner jo av og til et kjærlig smil, for å si det slik.

Av de essays denne samlingen inneholder, likte jeg nesten best det med tittelen «Att våga vara kluven» — selv denne tittelen er av beste Vallquistmerke. Her forteller hun om den franske forfatterinnen *Marie Noël* med en fin undertone av varme og glede som man ellers kan savne hos henne et par ganger. Men også essayene om

UTLANDET

VATIKANET

Paven mottar protestantisk kirkeleder.

Igjen har pave Johannes XXIII mottatt en protestantisk kirkeleder, denne gang moderator for den skotske kirke, dr. *Craig*. Den skotske kirke, som er kalvinistisk preget, ble grunnlagt av den skotske reformator, Maria Stuarts uforsonlige fiende, John Knox, og har vært sterkt antikatolsk i sin holdning. Den har intet bispeembede. Nå heter det imidlertid i et kommuniqué at den skotske kirke er av den oppfatning at et slikt besøk ville fremme den gjensidige gode vilje og skape et bedre forhold mellom katolikker og protestanter i Skottland. (KNA).

Belgisk jesuitt prefekt for Vatikanbiblioteket.

Til etterfølger etter pater Albareda, som nylig ble utnevnt til kardinal og en post i kurien, er utnevnt pater *Alphons Raes* S. J. Pater Raes, belgier av fødsel, er spesialist i de østlige kirkesamfunn og var ifjor som uoffisiell sendemann for pave Johannes på visitt hos patriarken i Konstantinopel. (KNA).

SØR-AFRIKA

Igjen protest mot raseskillet.

I et felles hyrdebrev har de katolske biskoper i Sør-Afrika atter tatt skarp avstand fra rasediskrimineringen. Biskopene understreker at katolikkene alltid har plikt til å kjempe for toleranse, rettferdighet og kjærlighet. Dette gjelder også overfor mennesker av andre raser, kulturer og sproggrupper. En slik positiv innstilling til medmenneskene er et urgammelt kristent prinsipp og ikke noe motepåfunn. (KNA).

Simone de Beauvoir, *Jean-Paul Sartre*, *Anouilh* og andre er skrevet med dyp innsikt og viten og formidler på en fremragende måte kunnskap om fransk skrivekunst, et område hvor mange av oss er hemmet av sprogvankeligheter. Artikkelen om *Anouilh's* «Becket» er hyperaktuell, stykket spilles nå i Oslo. Ellers er hun et slag hjemom Sverige i avsnittet om *Pär Lagerkvist's* diktning og de metafysiske problemer han tumler med.

Hun er heller ikke redd for å si fra når det gjelder en dramatiker som *Henri de Montherlant* — en mann som virker som en mester i elegante halvsannheter og hvis kunstneriske balansekunst nok ofte av alvorlige kritikere blir tatt som stor, nådeløs avsløring. Så er han kanskje farligere også enn egentlig *Gunnel Vallquist* vil innrømme, selv om han «duger til god teaterunderhållning och idéstimulans».

Disse ubehjelpelige bemerkninger fra en uerfaren bokkritiker er ellers skrevet som et slags forord til denne slutt: kjøp *Gunnel Vallquist's* nye bok og lær noe om ting som opptar kjente europeiske forfattere. Boken er en glede, den bærer som sagt «merket» hennes.

Åge Rønning.

CHILE

Kommunistredsel forhindrer sosiale reformer.

Biskopen av Temuco i Chile kritiserer sine sør-amerikanske trosfeller for at de ser «kommunisme» i enhver sosial bevegelse. «Den blinde redsel for kommunismen, hangen til å se kommunisme også der hvor det ikke finnes noen, og tendensen til å bekjempe den mer med ord enn i gjerning, går så langt at vi mistenkeliggjør praktisk talt hver eneste alvorlig reformforsøk på det sosiale og økonomiske område, og på den måten umuliggjør det.» uttalte biskopen, *Pinera Carvaldo*. (KNA).

ENGLAND

«Forgjengeren kom i konsentrasjonsleir».

Den engelske benediktinerpater *Peter Gilbey* tok forledet for første gang sin plass i det engelske Overhus. Pateren arvet i 1958 titelen baron *Vaux of Harrowden*, men har ikke vist seg i Overhuset før nå, da han ønsket å gjøre seg til talsmann for øket offentlig støtte til kirkenes ungdomsarbeid. Baronen er til daglig kapellan i *St. Albans* sogn i *Warrington*. I sin tiltredelsestale minnet han spøkefullt om at den siste benediktiner som hadde talt i Overhuset kort tid senere, i 1559, ble satt i en slags konsentrasjonsleir for gjenstridige geistlige. *Lordene Vaux* har alltid vært trofaste mot den katolske religion, noe som kom dem dyrt å stå, flere av dem ble fengslet, og den tredje baron *Vaux* måtte søke kong *James* om å bli fritatt for å være til stede ved hans kroning, da hans praktkledning var hos pantelåneren. De katolske adelige ble på den tiden stadig ilagt tunge mulkter fordi de nektet å overvære de protestantiske gudstjenester. (KNA).

FORMOSA

Kristendommen går fremover.

Den kinesiske landflyktige erkebiskop av *Peking*, kardinal *Tien*, som nå holder til på *Formosa*, er for tiden på reise i Europa. Han betegner misjonssituasjonen på *Formosa* som «ytterst gunstig». Tallet på katolikker i landet er steget

fra 10 000 i 1952 til 200 000. Av de 10 000 studentene ved universitetet i *Taipeh* er 1 300 katolikker. (KNA).

FRANKRIKE

Raoul Follereau hedret.

I anledning av verdens-lepra-dagen, som ble minnet i 116 land, mottok franskmannen *Raoul Follereau* tallrike internasjonale anerkjennelser. *Follereau* har viet sitt liv til bekjempelse av spedalskheten. President *Kennedy* sendte ham et personlig budskap og keiserinnen *Farah* av Persia talte om ham i radioen. Flere afrikanske statsoverhoder tildelte ham høye utmerkelser. (KNA).

ITALIA

Interesse for valdenserne.

Den middelalderske valdenserbevegelsen, som blir ansett for en av forløperne for reformasjonen, har fremdeles tilhengere i Italia. Biskopen i *Pinerole* nær *Torino* — i hvis bispedømme valdenserne har hjemme — har nå nedsatt et syvmannsutvalg for å følge med i alt det som angår den økumeniske bevegelse og spesielt alt som vedrører forholdet til valdenserne.

KOREA

Hierarkiet opprettet.

I likhet med hva som er skjedd i de senere år i de fleste andre land i det Fjerne Østen er nå hierarkiet opprettet også i Korea. De hittidige apostolske vikariater blir omdannet til bispedømmer. Dette skrittet er blitt berettiget gjennom kirkens fremskritt i landet, idet den katolske befolkningen er steget med 70 % på fire år. Katolikkene teller nå nærmere en halv million, av en befolkning på 23 millioner. De innfødte geistlige er 282 i tallet. (KNA).

MEXICO

Jesuittene bekjemper analfabetismen.

Efter forblide av den colombianske skolekringkastingstasjonen «*Radio Sutanzenza*» har jesuittene i *Sierra Tarahumara* opprettet en skolesender for å lære befolkningen, som der overveiende er analfabeter, å lese og skrive. Samtidig er 80 mottagerapparater blitt in-

I fastetiden og påsken kan man ikke unnvære:

MESSE BOKEN

MISSALE ROMANUM
latin og norsk

for alle dager i kirkeåret, med innføringer og forklaringer og tillegg av bønner, litanier og kyriale

UTGITT AV OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Gjeteskin — sort, blått, brunt m. gullsnitt kr. 60
Plast — sort, blått, burgunder m. farvesnitt kr. 40

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien, 5, Oslo
Telf. 42 31 70

stallert i området. Undervisningen blir gitt på det lokale indianersprog, men dernest blir det også gitt undervisning i spansk. — Det er fremdeles 45 % analfabeter i Mexico, og over 1 million indianere som ikke forstår landets offisielle sprog, spansk. (KNA).

PORTUGAL

Lærere til Angola.

Den portugisiske regjering har til hensikt å iverksette et nytt program for utdanning av lærere og sosialarbeidere til Angola, blir det meldt. Det heter videre at utdannelsen skal skje på basis av den katolske sosiallære. (KNA).

ROMANIA

Masselukning av klostre.

Den kommunistiske regjering i Romania går nå energisk løs på de ortodokse klostrene i Romania. Mer enn halvparten av dem er allerede blitt lukket og tallrike ordensfolk arrestert på grunn av sin «mystisk-religiøse beskjeftigelse». I alt er 4 000 munke og nonner blitt rammet av de nye bestemmelsene. Klostrene i Romania var i de siste år mer og mer blitt hjemsted for en åndelig og religiøs fornyelse, og øvde stor tiltrekningskraft på ungdommen. (KNA).

SOVJETUNIONEN

Geistlig utdanning kveles i Litauen.

Ifølge opplysninger fra organisasjonen *Ostpriesterhülfe* er det nå bare 30 teologistudenter tilbake ved Litauens siste presteseminar. Tidligere studerte 470 seminarister til prester, ved landets fire seminarer. De tre andre seminarer er nå stengt, og den kommunistiske «religionskommissar» har for hvert år tillatt færre og færre å begynne teologistudiet, inntil han i 1961 fullstendig forbød det, til tross for tallrike søknader.

Samtidig meldes at den siste biskop i Latviya, hjelpebiskop *Dulbinskis* av Riga, befinner seg på en kolkhos i Hvite-Russland, hvor han arbeider som snekker. Biskopen av Riga lever likeledes i forvisning. (KNA).

Skoleledelsen

for sommerens skoler for ungdommen på Persbråten (Bleiken, Hadeland) 29. juli til 12. august i år frykter vannmangel, og vil gjerne vite om noen av «St. Olav»s lesere kan formidle adgang til en større *vanntank* eller annet reservoar.

Henv. *Aimee Wedset*, Wilh. Færdensvei 2 A, Oslo, tlf. 69 20 36.

TSJEKKOSLOVAKIA

Nye fengslinger av prester.

Først nå kommer det til den vestlige verdens kunnskap at ennå 16 Steylerpatres ble dømt til fengselsstraffer i Tsjekkoslovakia siste år. Patrene ble underkastet hjernevask syv måneder igjennom og derefter ført for retten anklaget for å ha hatt direkte forbindelse med paven, for å være Vatikanets spioner og for annen spionasje, for opphopning av penger og verdisaker og for utførsel av penger til utlandet. I et privat hus skal politiet ha funnet et hemmelig murt rom med messeklær, kalker og monstranser. Steylerpatrene, som er en misjonskongregasjon, hadde ved statskupet 428 medlemmer i Tsjekkoslovakia. Mer enn 300 av dem sitter nå i fengsel, og alle ordenens eiendommer er selvfølgelig forlenget beslaglagt.

OSLO

Et virkelig kvalitetsprodukt

Tobakk - Frukt - Sjokolade

TEXAS

Akersgt. 73 B

PILGRIMSFERD

Til Stiklestad søndag 29. juli 1962. Buss fra St. Olavs kirke, Trondheim kl. 8. Høymesse på Stiklestad kl. 11. Skuespill om Hellig Olav på friluftsscenen kl. 15. Tilbakereise kl. 18.

Henvendelse til Stiklestadkomiteén, Prinsensgt. 2 a 2, Trondheim, for påmelding og nærmere opplysning.

TYSKLAND

Trafikkundervisning i religionsundervisningen?

En prelat i München, Josef Thalhamer, har utgitt et skrift der han gjør seg til talsmann for innføring av trafikkundervisning i religionsundervisningen. Thalhamer påpeker at trafikkoppdragelsen først og fremst er et etisk problem, som

Påskens liturgi på grammofonplater:

Palmesøndag - benediktinere i Ligugé, 30 cm kr. 30.—
Skjærtorsdag - Ligugé, 30 cm » 30.—
Langfredag - bysantinsk, 25 cm » 25.—
Påskenaft - Ligugé, 30 cm .. » 30.—
Påskenaft i den russiske kirke » 25.—
Påskedag - Beuron, 30 cm .. » 40.50
Påskedag - En-Calcat, 17 cm » 12.—

ST. OLAV BOKHANDEL

Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Josephs Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	} Bergen
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Tromsø
St. Mikael's Kirke	
St. Mikael's Prestegård	} Trondheim
St. Theresia kirke	
St. Franciskus Hosp.	} Tønsberg
St. Magnus Kirke	
St. Magnus presteg.	} Trondheim
St. Elisabeth Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Trondheim
Bispegården	
St. Olavs Kirke,	} Tønsberg
Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

har sitt utgangspunkt i den enkeltes samvittighet. «Den høflighet, den beredhet til å hjelpe, den selvovervinnelse, den hensyntagen og den tålmodighet, som alle hører til en riktig innstilling i ferdselen, kan bare erverves gjennom en dannelse av karakter og samvittighet,» hevder prelaten, og denne karakterdannelse skjer til syvende og sist bare på religiøs basis. Og han fortsetter: «Ungdommen tror stadig at sykesalvingen er et sakrament for gamle mennesker. Vet De hvor mange barn og unge som i våre dager mottar dette sakramentet på sykehus eller på selve ulykkesstedet? For tiden dør det flere mennesker mellom 18 og 25 år ved ulykker, særlig trafikkuulykker, enn av sykdom . . .» (KNA).

Et kapell skjendet i Østsonen.

I Premnitz i Øst-Tyskland ble det forleden gjort innbrudd i et kapell med det tydelige formål å skjende kapellet. Tyvene var gått løs på tabernaklet, men da det ikke lyktes dem å bryte det opp, fordi det var solid pansret, måtte de bruke sveiseflamme for å skaffe en åpning. To kalker ble stjålet, og de konsekvrerte hostiene til dels strødd omkring på alteret. Folkepolitiet mente

at arbeidet måtte ha krevd minst to timer. De skyldige er ennå ikke funnet. (KNA).

Lokalavis refererer prekenen.

En avis i Aschaffenburg i Syd-Tyskland har begynt med en ny spalte: «Ord fra prekestolen» der søndagens lutherske eller katolske preken vekselvis blir referert. Avisens redaksjon hevder som sin oppfatning at dette stoffet sannelig ikke er dårligere enn det øvrige nyhetsstoffet. (KNA).

USA

Tusen propagandaskrifter mot Kennedys katolisisme.

Efter femten måneders arbeid har den amerikanske «komité for fair presidentkampanje» fremlagt en vurdering av de antikatske skrifter som ble utsendt i

anledning av valgkampen Nixon—Kennedy. Disse skriftene utgjorde størsteparten av den litteratur som var rettet mot Kennedy. Ifølge en analyse av den offentlige mening var kampanjen også

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

M. GALLUS ^{AS}

OSLO - Etabl. 1847

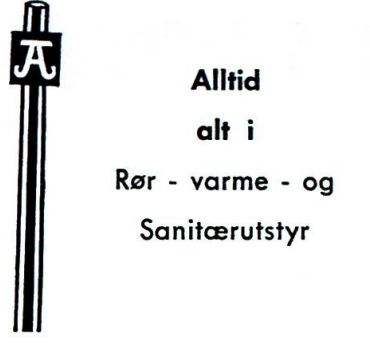

Leverer alt til leger, sykehus og laboratorier

<i>Halden- firmaer</i>	<i>Karl Knap</i> ^{AS} Tif. 2710 Bygningsartikler — Rør og Maskinforretning Linoleum	ØSTFOLD SNEKKERIFABRIKK Dører — Vinduer — Trapper Kjøkkeninnredninger Tif. 1630
Einar Jonassen KOLONIAL Tif. 1896	Martha Klein Ahlsen Frukt - Sjokolade - Tobakk Tif. 1269	KARL STORM ANDERSEN Fisk - Delikatesseforretning Tif. 1155 - Privat 1159
Gunnar Setterquist Elektrisk forretning. Aut. installatør HALDEN - BERG - IDD Tif. 1981 og 1733 — Storgt. 1	FRIDTJOF NIELSEN Kjøtt- og pølsevareforretning Tif. Forr. 1094 — Privat 1282 Etbl. 1890	Fredrikshalds Meieribolag HALDEN
SIGURD GRØNNERN Manufaktur og utstyr Tif. 2746	A/S HALDENS BRYGGERI	F. JØRGENSEN Aut. rørlegger - Rørhandel Tif. 1844 - 2535
HALDEN FARVEHANDEL A. Sandaker, Torvet Tif. 1264	<i>Paul Johannesen</i> Alt i ur og optik TELF. 20 11	Glassmester OSKAR L. HANSEN Alt i glassarbeid og innramming Tif. 2976
CHR. KLEIN Bakeri & Konditori Storgt. 26. Tif. 1118	HALDENS ARB. HANDELSFORENING Alt i gode varer i våre avdelinger	SVERRE BIGUM Kolonialforretning Tif. 1425

like ved å lykkes. I de siste tre ukene før valget blir det hevdet at Kennedy tapte nærmere halvannen million stemmer, og denne litteraturen var en vesentlig årsak til dette. Det dreier seg

om i alt ett tusen bøker og skrifter, trykt i millionopplag av 264 forleggere — mange ganger fler enn da Al Smith stilte seg som kandidat i 1928. Kvaliteten skal imidlertid ligge høyere enn

den gang. Etter komitéens mening var bare 5 % av skriftene å karakterisere som «ondskapsfulle», mens 25 % var «uhederlige», 35 % «unfair», og endelig 35 % var «gjennomtenkt».

<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller</p> <p>Mek. verksted — Blikkeballasje og metallvarer av enhver slags — Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed — Isenkramartikler — Elektrisk og Autogensveisning — Stanseartikler</p>	HAMAR	
TRONDHEIM		 <p>J. ARNT JENSEN </p> <p>BRØDRENE DAHL A/S - AVD. HAMAR</p>
<p>ILA FARVEHANDEL Telefon 25480</p> <p>Alt i malerverer</p>	<h1>NEBB</h1> <p>NEBB'S HAMAR-AVDELING 1/5 HAMAR</p>	
<p>INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim</p>	<p>Hedmark Cementvarefabrik E. GRILL FASTING Hamar Elverum - Kongsvinger</p>	<p>KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT HAMAR</p>
HAMAR	<p>THORALF JOHANSEN & SØNNER Byggmester- og entreprenørforetning Telefon 23 410 - Hamar</p>	
<p>SIGV. SØRENSEN KOLONIALFORRETNING Spesialitet: Kaffe</p>	<p><i>Støkken's Bokhandel</i> Strandgt. 13 - Tlf. 23 021</p>	<p>EGIL BRODAL Tapetsermester Tlf. 22 168</p>
<p>HAMAR GLASSMAGASIN A/S HANDELENS HUS Telefon 23056</p>	<p>JOHS. LIE Kjøttforretning Hamar Tlf. 23 939</p>	<p>HUGO OFFSTEN AMAR Handelsgartneri og Blomsterforretning Tlf. 23 680 - 23 086</p>
<p><i>Ole J. Lie</i> BARNETØY - GARDINER Tlf. 21 773 - Torvgaten 14 - Hamar</p>	<p>O. FUGLSETH HANDELSGARTNERI OG BLOMSTERFORRETNING Hamar - Tlf. 23 079 - 23 370</p>	<p>ARNE BORGLUND Bok- og Aksidenstrykkeri HAMAR - TLF. 23 858</p>

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 77 87 - 69 43 72

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennlignst oppgi også
den tidligere
adresse!

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

A/s E. Sunde & Co. Ltd.

Oslo

Alt i rørbransjen

WISBECH
ANTVARELSKAP

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

WITTUSEN & JENSEN A.S

Trykkeri

Kontorrekvisitasystemer

ERLING MOE

God fisk

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

Melitta

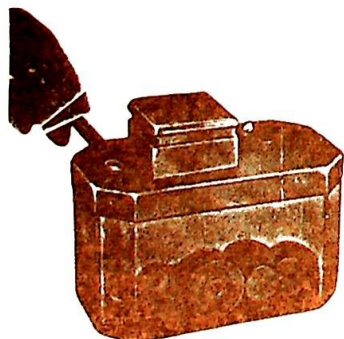
KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSÅK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvet 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 429990